

สิงหาคม 2564

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักกรดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ

สิงหาคม

2564

คณะผู้จัดทำ

๑. นายพิทยธร ไหวทยาวัฒน์	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินเขต ๘
๒. นายเมธิน ศิริวงศ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน
๓. นายชาญ คำใส	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน
๔. นายสุชาติ ยอดกุศล	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน
๕. นายพิทักษ์ โพธิ์ศรี	ผู้อำนวยการกลุ่มสำรวจและทำแผนที่
๖. นางสาวกฤษดา ประทุมสิริ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์ดิน
๗. นายสมบูรณ์ ธิจันทร์	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์
๘. นางสาววิพร เพ็ชรล้อมทอง	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-6
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-2
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-7
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-11
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-15
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-5
3.3 ทรัพยากรดิน	3-8
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-6
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-7
6.5 การจัดการความเสี่ยง	6-19
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-5
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-8
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	ผ1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 ความลาดชัน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	2-3
2.2 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2533-2562	2-8
2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	2-12
2-4 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2564	2-15
2-5 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2564	2-16
2-6 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2564	2-18
2-7 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2562	2-21
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	3-5
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	3-10
3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	3-12
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	3-16
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	5-10
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์	6-7
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-9
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-11
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-13

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2-2	ความลาดชัน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2-3	ภูมิประเทศ ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2-4	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดเพชรบูรณ์
2-5	สมดุลงบของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเพชรบูรณ์
2-6	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2-7	สัดส่วนคร่าวเรือ่นเกษตร ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
2-8	รายได้เฉลี่ยคร่าวเรือ่น ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2562
3-1	ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-2	การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-3	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-4	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-5	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-6	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-7	ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
3-8	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
4-1	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
4-2	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบDPSIR ของตำบลบ้านตัวอำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
6-2	ระบบการปลูกพืชตามแผนตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทรัพยากรที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สรุปรวข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวณพลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขึ้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายรวมถึง หิน กรวด หาย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทพวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำจุนการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขอบเขตการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการ

เพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านการเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.5.9 “ความอุดมสมบูรณ์ของดิน” หมายถึง ความสามารถและศักยภาพของดินในการให้ธาตุอาหาร สารประกอบที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชอื่นๆ เช่น ฮอร์โมนพืช นอกจากนั้นยังรวมถึงศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมของดินทางกายภาพและชีวภาพที่สามารถเอื้อให้มีปัจจัยที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชด้วย ดังนั้นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อผลิตผล (productivity) ของพืชในระบบนิเวศหนึ่งๆ ก็คือ ธรรมชาติของดินทั้งทางกายภาพ เคมี และชีวภาพในระบบนั้นนั่นเอง (อรรณพ, 2551)

1.5.10 “ดินกรด” หมายถึง ดินที่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง หรือที่เรียกว่าพีเอช (pH) ของดินต่ำกว่า 7.0 แต่ดินกรดที่เป็นปัญหาทางการเกษตร คือดินกรดที่มีค่าพีเอชของดินต่ำกว่า 5.5 ความเป็นกรดของดินแต่ละช่วงจะมีผลต่อการปลดปล่อยธาตุอาหารในดินให้เป็นประโยชน์ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2556)

1.5.11 “ดินทราย” หมายถึง ดินที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายหรือดินทรายปนร่วนที่เกิดเป็นชั้นหนามากกว่า 100 เซนติเมตรจากผิวดิน บางพื้นที่มีความหนามากกว่า 50 เซนติเมตรจากผิวดิน ที่รองรับด้วยชั้นดานดินเหนียว ดินร่วน หรือพบชั้นดานอินทรีย์ภายในความลึก 100 เซนติเมตร ดินทรายพบทั่วไปในทุกภาคของประเทศ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2556)

1.5.12 “ดินตื้น” หมายถึง ดินที่มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 35 โดยปริมาตร หรือพบชั้นมาร์ล หรือชั้นหินพื้นอยู่ตื้นกว่า 50 เซนติเมตรจากผิวดิน ซึ่ง

เป็นอุปสรรคต่อการงอกของรากพืช การไถพรวน ทำให้พืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตต่ำ (กรมพัฒนาที่ดิน, 2556)

1.5.13 “ธาตุอาหาร” หมายถึง ธาตุที่สามารถเป็นอาหารแก่พืช เพื่อการดำรงชีวิตและให้ผลผลิตได้ มีอยู่จำนวน 17 ธาตุ ประกอบด้วย 3 ธาตุที่ได้ในรูปของก๊าซและน้ำ ได้แก่ ธาตุคาร์บอน (C) ธาตุไฮโดรเจน (H) และธาตุออกซิเจน (O) ส่วนอีก 14 ธาตุนั้น พืชต้องการในปริมาณเล็กน้อยแตกต่างกันไป ที่ได้จากการสลายตัวผุพังหรือสะสมมาจากส่วนที่เป็นหิน แร่ธาตุและอินทรีย์วัตถุ ได้แก่ ธาตุไนโตรเจน (N) ธาตุฟอสฟอรัส (P) ธาตุโพแทสเซียม (K) ธาตุแคลเซียม (Ca) ธาตุแมกนีเซียม (Mg) ธาตุกำมะถัน (S) ธาตุเหล็ก (Fe) ธาตุแมงกานีส (Mn) ธาตุสังกะสี (Zn) ธาตุทองแดง (Cu) ธาตุโบรอน (B) ธาตุโมลิบดีนัม (Mo) ธาตุคลอรีน (Cl) และธาตุนิเกิล (Ni) (กรมพัฒนาที่ดิน, 2557)

1.5.14 “อินทรีย์วัตถุ” หมายถึง สิ่งที่ได้จากการย่อยสลายสารอินทรีย์ ซึ่งกระบวนการย่อยสลายประกอบด้วยหลายขั้นตอนตั้งแต่อยู่ในรูปเดิม หรือเปลี่ยนแปลงแต่ยังจำรูปเดิมได้ จนถึงเปลี่ยนแปลงจากเดิมโดยสมบูรณ์ อาจกล่าวได้ว่าอินทรีย์วัตถุคือสิ่งที่ได้จากการย่อยสลายของซากพืช ซากสัตว์ รวมถึงสิ่งขับถ่ายของมนุษย์และสัตว์ ขยะต่างๆ ไปจนถึงเซลล์จุลินทรีย์ที่ตายแล้ว อินทรีย์วัตถุเมื่อย่อยสลายต่อไปขั้นสุดท้ายจะได้ฮิวมัส ฮิวมัสเป็นสารที่เสถียรมีพื้นที่ผิวสัมผัสสูง สามารถดูดซับน้ำได้ดี มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนประจุบวกสูง นอกจากนี้อินทรีย์วัตถุเป็นองค์ประกอบหนึ่งในดินที่มีความสำคัญต่อการควบคุมสมบัติด้านต่างๆ ของดินแต่ไม่ว่าเป็นสารอินทรีย์วัตถุ หรือฮิวมัสต่างก็มีประโยชน์ต่อดินและพืช (กรมพัฒนาที่ดิน, 2551)

1.5.15 “ปุ๋ย” คือ สารอนินทรีย์หรือสารอินทรีย์ซึ่งมีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช สารนี้จะมาจากธรรมชาติหรือเป็นสารสังเคราะห์ก็ได้ (ยงยุทธ, 2549)

1.5.16 “ปุ๋ยเคมี” คือ ปุ๋ยที่เป็นสารอนินทรีย์หรือสารอินทรีย์สังเคราะห์ รวมถึงปุ๋ยเชิงเดี่ยว ปุ๋ยเชิงผสม ปุ๋ยเชิงประกอบ และปุ๋ยอินทรีย์เคมี แต่ไม่รวมปุ๋ยขาว ดินมาร์ล ปุ๋ยพลาสติก ยิปซัม และโดโลไมต์ หรือสารอื่นที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ยงยุทธและคณะ, 2551)

1.5.17 “ปุ๋ยอินทรีย์” คือ สารประกอบที่ได้มาจากสิ่งมีชีวิตที่ผ่านกระบวนการผลิตตามธรรมชาติ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และวัสดุเหลือใช้จากโรงงานอุตสาหกรรม มีปริมาณธาตุอาหารพืชเล็กน้อยแตกต่างกันไปตามวัสดุที่ใช้ทำปุ๋ย โดยปกติปุ๋ยอินทรีย์จะมีธาตุอาหารน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับปุ๋ยเคมี แต่มีคุณสมบัติที่ช่วยให้ดินโปร่งและร่วนซุย ทำให้ดินมีการระบายน้ำดี การถ่ายเทอากาศดี ช่วยในการดูดซับน้ำและธาตุอาหารให้มากขึ้น มีกิจกรรมของจุลินทรีย์และสัตว์ในดินมาก เมื่ออินทรีย์วัตถุย่อยสลายตัวจะให้ธาตุอาหารพืช (กรมพัฒนาที่ดิน, 2557)

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์ พืชผลงอกงาม ผู้คนมีความสุข”

“ชุมชนเข้มแข็ง แหล่งวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทำงานแบบพหุภาคี การศึกษาดีเป็นยอด ปลอดภัยพิชิตความยากจน” วิสัยทัศน์ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่

“ดินแดนแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน” วิสัยทัศน์ จังหวัดเพชรบูรณ์

“พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม” วิสัยทัศน์ กรมพัฒนาที่ดิน

“ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน” วิสัยทัศน์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” วิสัยทัศน์ ประเทศไทย

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านดัวอยู่ห่างจากอำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประมาณ 52 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งหมด 52,945 ไร่ มีอาณาเขตดังรูป

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลปากช่อง อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เทือกเขาเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านห้วย ตำบลบ้านโสก อำเภอลำสักจังหวัดเพชรบูรณ์

ตำบลบ้านดัว มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2466 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2466 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2466 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2466

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

- หมู่ที่ 1 บ้านปากห้วย
- หมู่ที่ 2 บ้านกกเตี๋ย
- หมู่ที่ 3 บ้านดัว
- หมู่ที่ 4 บ้านทุ่ง
- หมู่ที่ 5 บ้านห้วยนาเลา
- หมู่ที่ 6 บ้านบึงผักขม
- หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งนาทอน
- หมู่ที่ 8 บ้านท่า
- หมู่ที่ 9 บ้านห้วยโป่ง
- หมู่ที่ 10 บ้านหนองผือ
- หมู่ที่ 11 บ้านป่าแกเครือ
- หมู่ที่ 12 บ้านไร่ณาเจริญ

(แผนพัฒนาท้องถิ่นตำบลบ้านดัว, 2561)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ประวัติความเป็นมาของตำบลบ้านดัว ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด เริ่มต้นถิ่นฐานมาตั้งแต่เมื่อใด คาดว่าไม่ต่ำกว่า 500 ปีจากการที่เล่าลือต่อกันมาว่ามีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งได้อพยพมาจากเวียงหรือกรุงศรีสัตนาคนหุตลงมาทางใต้มาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ทำไร่ไถนาอยู่ที่พุทธาราเวียง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ และได้อพยพติดตามกันมาเรื่อยๆทุกปี ทำให้ผู้คนมากขึ้น ทำให้ที่ทำกินล้น น้อยลง และเป็นเหตุให้อพยพต่อไปอีกโดยข้ามเทือกเขาทางทิศตะวันตกเพื่อแสวงหาที่ทำกินต่อไป จึงได้พลัดถิ่นแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์มีแม่น้ำและพื้นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูกจึงได้ตั้งถิ่นฐานขึ้น ครั้งแรกที่บ้านท่าช้าง สันนิษฐานว่าคงเดินทางด้วยขบวนช้างเป็นจำนวนมาก จึงได้สร้างวัดท่าช้างขึ้น และปัจจุบันมีรูปช้าง 2 ตัว เข้าประตูดัดท่าช้าง ต่อจากนั้นก็ยังมีผู้คนมากขึ้น ทำให้ที่ทำกินลดน้อยลงอีก กรมจึงได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานขึ้นอีกครั้งที่ 2 สันนิษฐานว่าคงมีป่าดื้ออยู่เป็นจำนวนมากและเมื่อจัดตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้นมาแล้ว จึงเรียกว่าบ้านดัวหลักฐานอ้างอิงว่าคนบ้านดัวบรรพบุรุษร่วมกับคนไทยกับพุทธาราเวียง ซึ่งอพยพมาจากเวียงจันทน์ด้วยการพูดสำเนียงเดียวกัน เช่น อีเปียงบิสัง หมากผาง เหมือนกัน และการสร้างวัดก็ได้สร้างวัดศรีภูมิ ชาวบ้านเรียกว่าวัดใหญ่ในสมัยนั้น สร้างเมื่อปีพ.ศ. 2230 ก็ได้พระภิกษุจากเวียงจันทน์มาเป็นเจ้าอาวาสรูปแรก จะเห็นได้จากถาวรวัตถุคือเจดีย์ ซึ่งสร้างจากศรัทธาชาวเวียงจันทน์บรรจุนิธิของพระครูชาหลักคำ (น้อย) อันเป็นธรรมเนียมสมณศักดิ์ซึ่งปรากฏอยู่ที่วัดศรีภูมิหรือวัดใหญ่ต่อมาก็มีพระน้องชายชื่อพระครูสังฆราชตามมาจึงได้ไปสร้างวัดใต้ขึ้นที่อยู่ติดกันกับวัดใหญ่และมีการสร้างโรงเรียนขึ้นโดยใช้ชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนสังฆราชบำรุง สมัยนั้นเดิมตำบลบ้านดัวเป็นตำบลห้วยไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัว, 2564)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศตำบลบ้านดัวมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงพื้นที่สูงชันมาก โดยส่วนใหญ่มีความลาดชัน มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ 17,523 ไร่ หรือร้อยละ 33.10 รองลงมาที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ 8,364 ไร่ หรือร้อยละ 15.80 และ 35-50 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ 8,326 ไร่ หรือร้อยละ 15.73 ตามลำดับ ความสูงจากระดับทะเลปานกลาง 64-486 เมตร ทิศตะวันออกของตำบลเป็นพื้นที่สูงชัน ส่วนทางด้านทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ลุ่มติดกับแม่น้ำป่าสัก (ตารางที่ 2-1 รูปที่ 2-1, รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

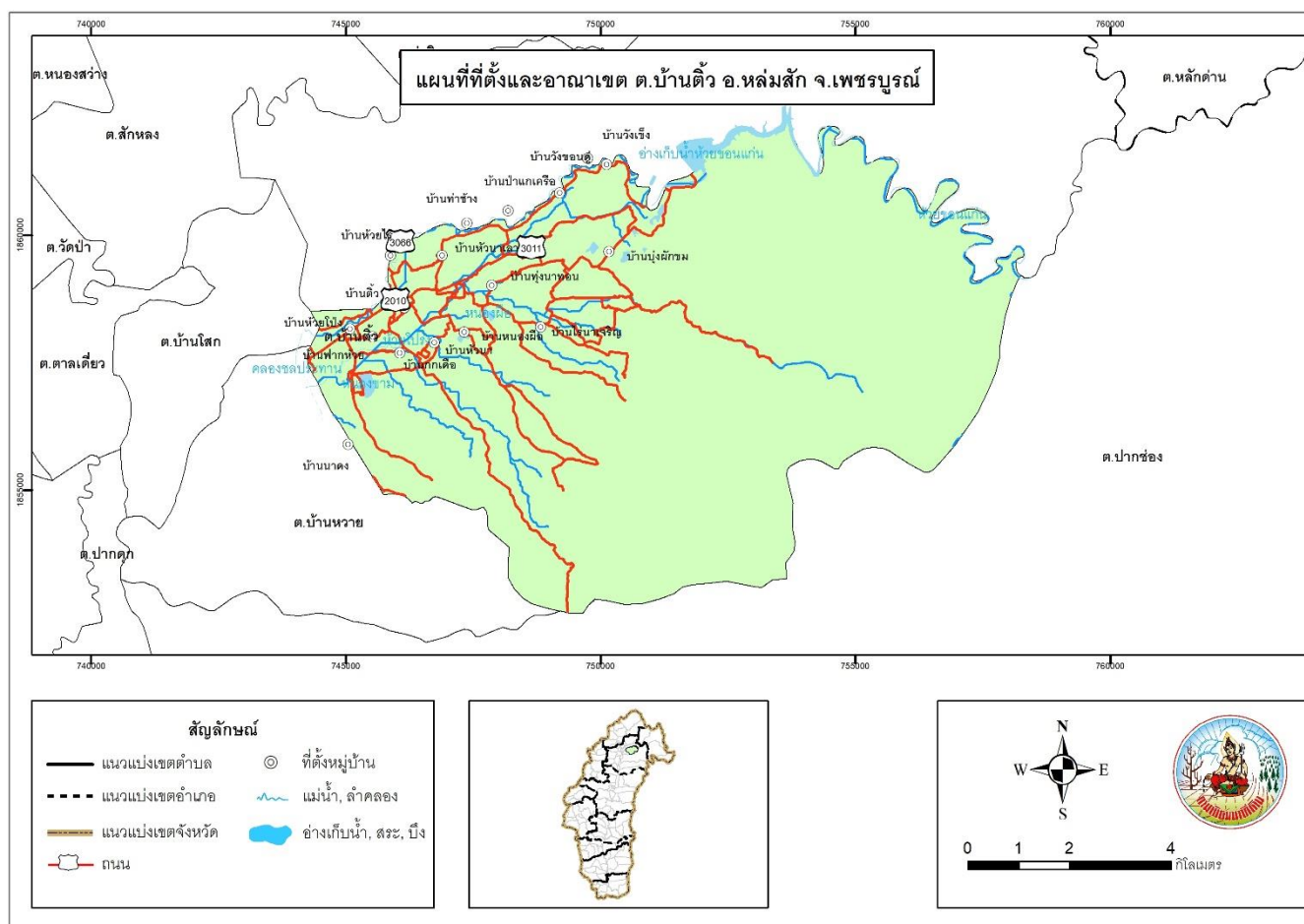

ตารางที่ 2-1 ความลาดชัน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

ความลาดชัน (เปอร์เซ็นต์)	สภาพพื้นที่	พื้นที่	
		ไร่	ร้อยละ
0-2	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ	8,364	15.80
2-5	ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย	5,157	9.74
5-12	ลูกคลื่นลอนลาด	6,135	11.59
12-20	ลูกคลื่นลอนชัน	2,826	5.34
20-35	เนินเขา	4,612	8.71
35-50	สูงชัน	8,326	15.73
>50	สูงชันมาก	17,523	33.10
รวม		52,945	100

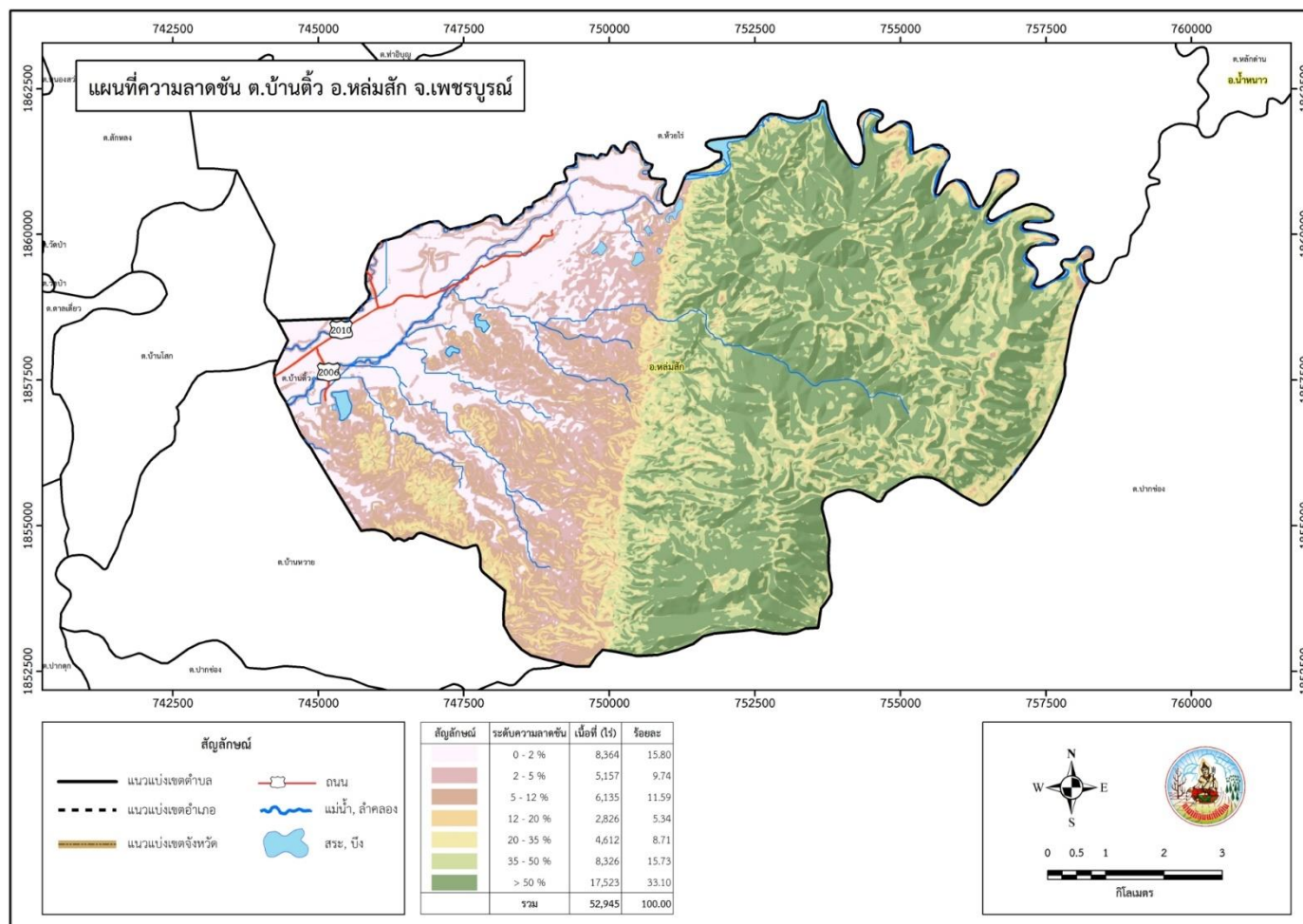
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

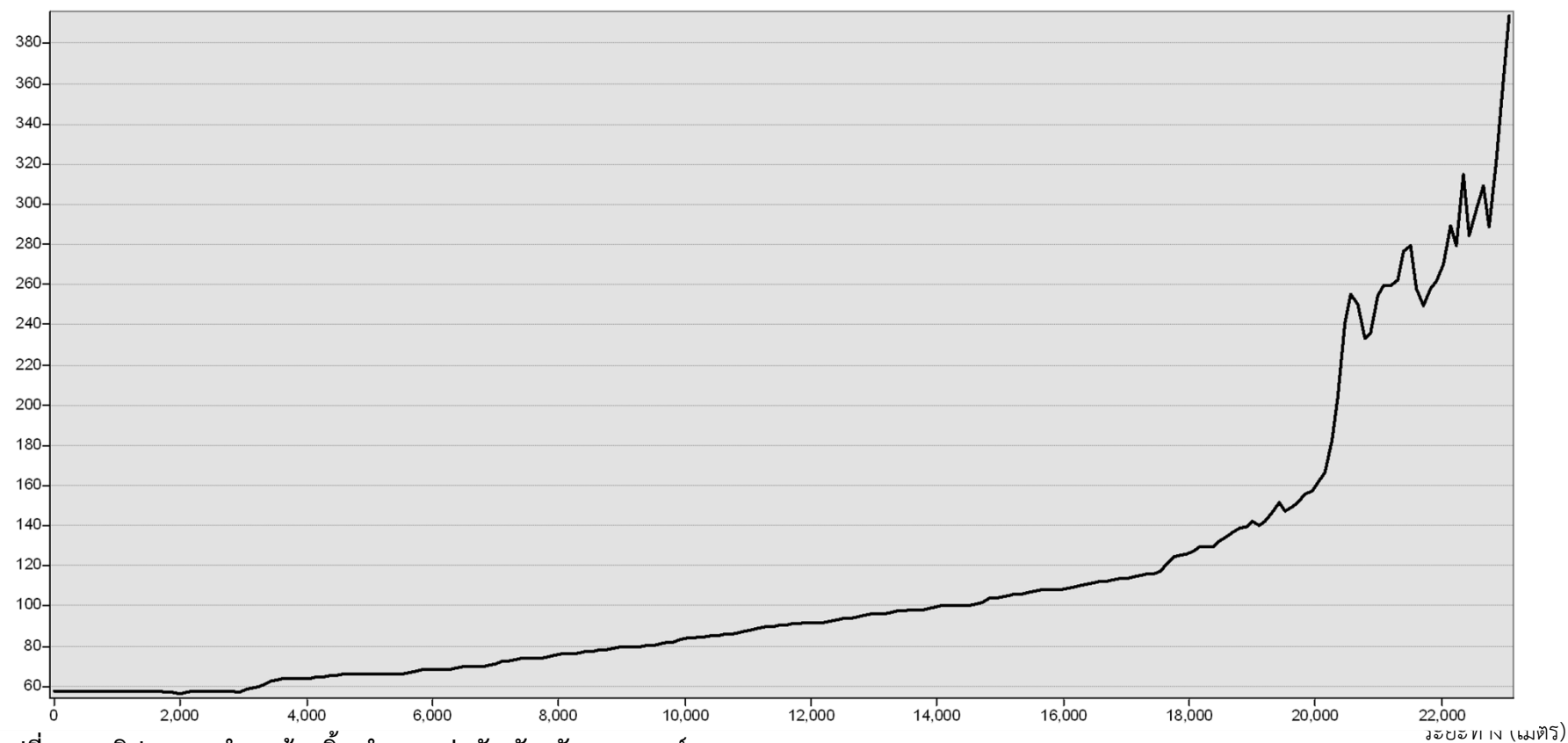

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ความสูงระดับทะเลปานกลาง (เมตร)

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดเพชรบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์มีฝนตกทั่วไป

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดเพชรบูรณ์ พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนมกราคม

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ทางภาคเหนือตอนล่าง พื้นที่บางส่วนเป็นภูเขาและป่าไม้ จึงทำให้มีอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.7 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.4 องศาเซลเซียส (ตารางที่ 2-2)

2.5.4 ฝน

จังหวัดเพชรบูรณ์มีฝนตกอยู่ในเกณฑ์น้อย มีปริมาณน้ำฝนสูงเฉลี่ย 1,155.4 มิลลิเมตร และมีฝนตก 122 วัน สำหรับเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 211 มิลลิเมตร และมีฝนตก 19 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 191.1 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2517 ที่อำเภอวิเชียรบุรี (กรมอุตุนิยมวิทยา, 2563)

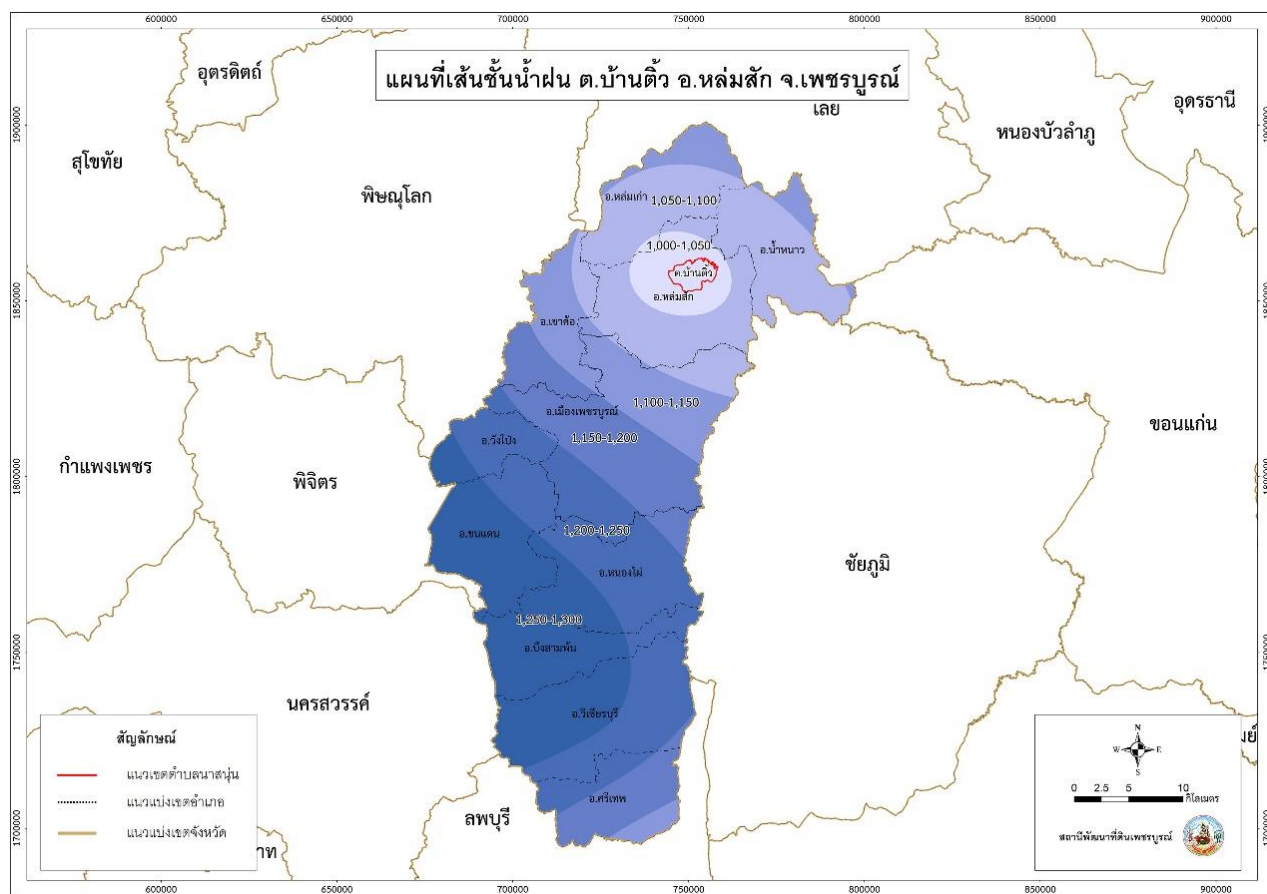
จากเส้นชั้นน้ำฝน พบว่า ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,000-1,050 มิลลิเมตร (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน, 2562) (รูปที่ 2-4)

ตารางที่ 2-2 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2533-2562

เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	18.2	32.4	24.6	66.0	11.5	2.0	88.0	11.3
ก.พ.	19.9	34.7	26.5	64.0	17.4	2.1	94.9	16.9
มี.ค.	22.6	36.6	28.8	64.0	55.8	4.9	123.1	50.8
เม.ย.	24.6	37.5	30.0	67.0	73.3	8.0	134.1	64.7
พ.ค.	24.9	35.4	29.1	77.0	169.8	16.1	129.9	123.7
มิ.ย.	24.8	34.0	28.6	79.0	141.4	16.6	107.7	109.4
ก.ค.	24.4	32.7	27.9	82.0	162.3	18.6	102.0	120.2
ส.ค.	24.2	32.2	27.5	84.0	210.6	20.8	99.2	139.6
ก.ย.	23.3	32.4	27.3	85.0	211.0	18.4	96.6	139.8
ต.ค.	23.2	32.8	27.2	79.0	80.4	10.4	106.0	70.1
พ.ย.	20.8	32.6	26.0	72.0	12.4	2.5	94.2	12.2
ธ.ค.	18.3	31.6	24.3	67.0	9.5	1.3	82.2	9.4
รวม	22.4	33.7	27.3	73.8	-	-	-	-
เฉลี่ย	-	-	-	-	1,155.4	121.7	1,257.9	868.1

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2563)

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดเพชรบูรณ์

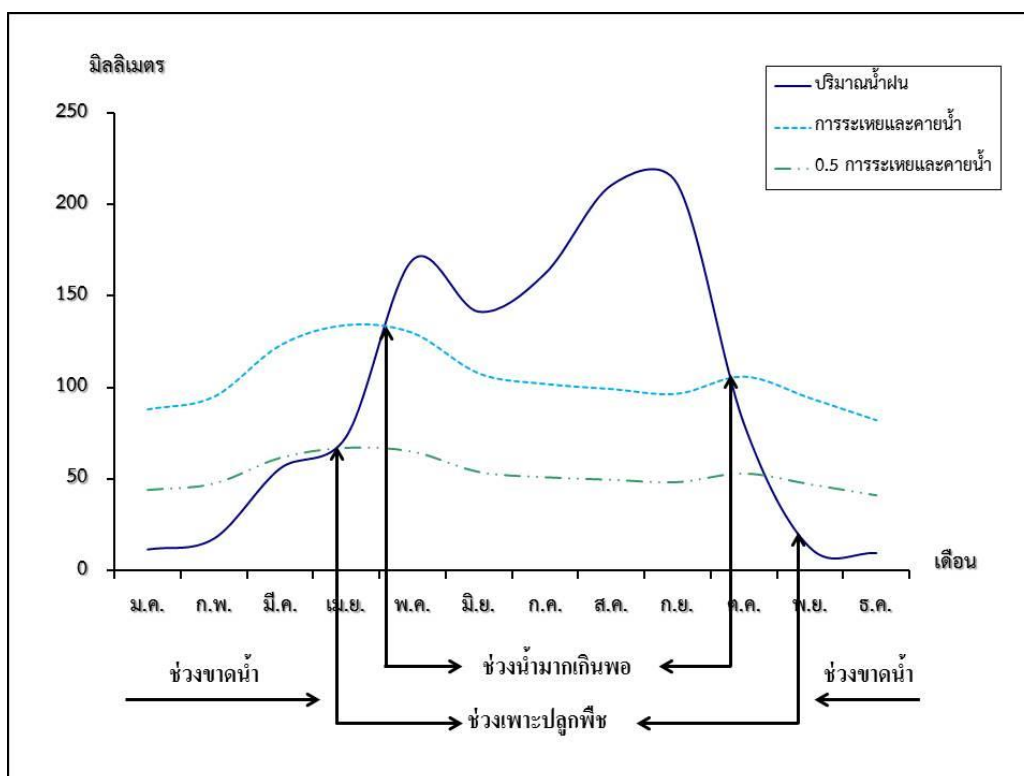
2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศเพชรบูรณ์ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนตุลาคม และช่วงนี้อาจเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนเมษายน (รูปที่ 2-5)

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดเพชรบูรณ์

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,340 ไร่ หรือร้อยละ 4.42 ของพื้นที่ตำบล
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 16,213 ไร่ หรือร้อยละ 30.62 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 6,394 ไร่ หรือร้อยละ 12.08 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
 - 2.2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 3,887 ไร่ หรือร้อยละ 7.345 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ยาสูบ ผัก
 - 2.3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 1,523 ไร่ หรือร้อยละ 2.86 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม/หน่อไม้ฝรั่ง ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก และไม้ปลูกเพื่อการค้า
 - 2.4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 3,251 ไร่ หรือร้อยละ 6.15 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม มะพร้าว มะม่วง กล้วย มะขามฝรั่ง แก้วมังกร และส้มโอ
 - 2.5) พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม มีเนื้อที่ 5 ไร่ หรือร้อยละ 1.01 พืชผัก มีเนื้อที่ 1,056 หรือร้อยละ 2 ของพื้นที่ตำบลได้แก่ พืชผักและหน่อไม้ฝรั่ง
 - 2.6) โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 86 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก
 - 2.7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือร้อยละ 0.003 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา
- 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 32,158 ไร่ หรือร้อยละ 60.74 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบูรณ์
- 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 774 ไร่ หรือร้อยละ 1.46 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
- 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 1,460 ไร่ หรือร้อยละ 2.76 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุ่มหญ้าสลับไม้ พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อดิน และพื้นที่ถม (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

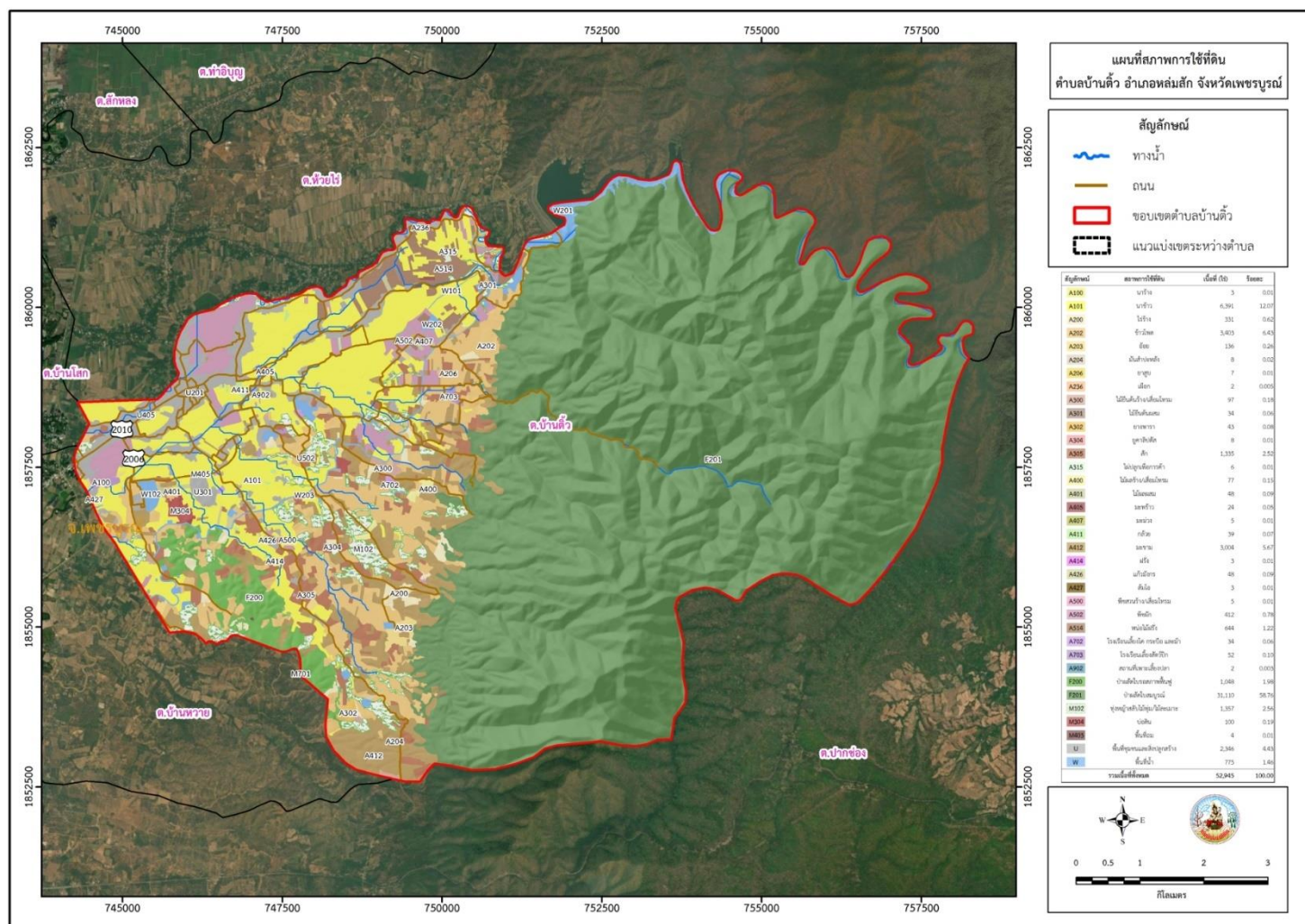

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,340	4.42
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,154	4.07
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	149	0.28
U405	ถนน	18	0.03
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	19	0.04
A	พื้นที่เกษตรกรรม	16,213	30.62
A100	นาไร่	3	0.01
A101	นาข้าว	6,391	12.07
A200	ไร่ร้าง	331	0.62
A202	ข้าวโพด	3,403	6.43
A203	อ้อย	136	0.26
A204	มันสำปะหลัง	8	0.02
A206	ยาสูบ	7	0.01
A236	เผือก	2	0.005
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	97	0.18
A301	ไม้ยืนต้นผสม/หน่อไม้ฝรั่ง	34	0.06
A302	ยางพารา	43	0.08
A304	ยูคาลิปตัส	8	0.01
A305	สัก	1,335	2.52
A315	ไม้ปลูกเพื่อการค้า	6	0.01
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	77	0.15
A401	ไม้ผลผสม	48	0.09
A405	มะพร้าว	24	0.05
A407	มะม่วง	5	0.01
A411	กล้วย	39	0.07
A412	มะขาม	3,004	5.67
A414	ฝรั่ง	3	0.01
A426	แก้วมังกร	48	0.09
A427	ส้มโอ	3	0.01
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	5	0.01

ตารางที่ 2-3			
A502	พืชผัก	412	0.78
A514	หน่อไม้ฝรั่ง	644	1.22
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือและม้า	34	0.06
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	52	0.01
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	2	0.003
F	พื้นที่ป่าไม้	32,158	60.74
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	1,048	1.98
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	31,110	58.76
M	พื้นที่เปิดเตล็ด	1,460	2.76
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,357	2.56
M304	บ่อดิน	100	0.19
M405	พื้นที่ถม	3	0.01
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	774	1.46
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	8	0.02
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	160	0.30
W201	อ่างเก็บน้ำ	360	0.68
W202	บ่อน้ำในไร่นา	110	0.21
W203	คลองชลประทาน	136	0.26
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		52,945	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2564)

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากข้อมูลองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านดู่ พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาสนุ่น มีประชากรรวม 12,348 คน แยกเป็นชาย 4,071 คน หญิง 8,277 คน ความหนาแน่นโดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,595 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,188 ครัวเรือน หรือร้อยละ 45.78 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,407 ครัวเรือน หรือร้อยละ 54.22 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-4 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ปี 2564

หมู่บ้าน	ชื่อบ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1.	บ้านปากห้วย	115	213	227	440
2.	บ้านกกเตี๋ย	320	498	523	1,021
3.	บ้านดู่	329	450	512	962
4.	บ้านทุ่ง	271	342	385	727
5.	บ้านหัวนาเลา	264	452	442	894
6.	บ้านบุงผักขม	261	481	468	949
7.	บ้านทุ่งนาทอน	150	277	284	561
8.	บ้านท่า	132	196	218	414
9.	บ้านห้วยโป่ง	191	312	289	601
10.	บ้านหนองฝือ	201	245	247	492
11.	บ้านป่าแกเครือ	156	310	299	609
12.	บ้านไร่ณาเจริญ	205	295	312	607
รวมทั้งสิ้น		2,595	4,071	8,277	12,348

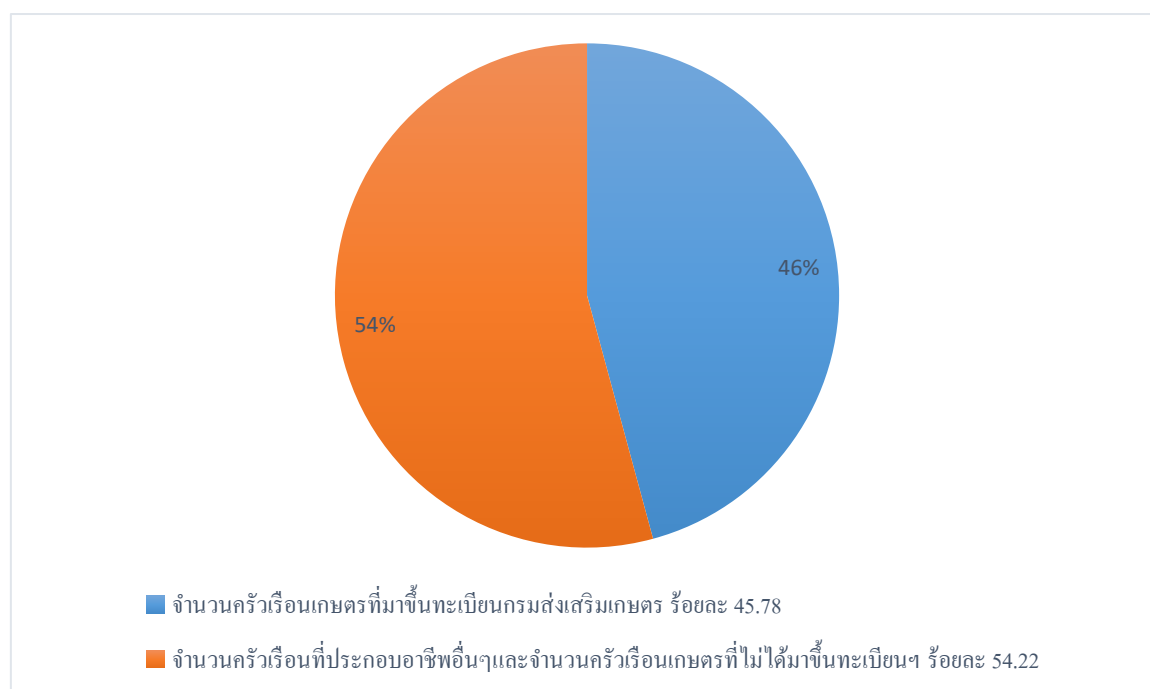
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

ตารางที่ 2-5 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ปี 2564

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	2,595	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร	1,188	45.78
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	1,407	54.22

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2) สภาพทั่วไป

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ปี 2562 สภาพทั่วไปของตำบลบ้านดัว ได้แก่ แหล่งน้ำ โครงสร้างพื้นฐาน การประกอบอาชีพ สถานที่สำคัญ การคมนาคมขนส่ง มีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2010 การคมนาคมขนส่งเส้นทางสัญจรระหว่างอำเภอมายังตำบลเป็นถนนลาดยาง การเดินทางสะดวกและเส้นทางสัญจรระหว่างหมู่บ้านเป็นถนนลาดยางและถนนคอนกรีตมีเส้นทางบางสายยังเป็นถนนลูกรังอยู่ การไฟฟ้าในเขตพื้นที่ปัจจุบันทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ มีบางครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้เนื่องจากการออกไปตั้งบ้านเรือนใหม่นอกเขตการให้บริการไฟฟ้า จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ต่อครัวเรือนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 98 เปอร์เซนต์

3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประชาชนมีน้ำประปาใช้ อุปโภคอย่างทั่วถึง ลักษณะของแหล่งน้ำตำบลบ้านดัว แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

- 1.แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่
 - หนองขาม -หนองอ้อ -หนองผือ
- 2.แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเพื่อ อุปโภค บริโภค และใช้ในการเกษตร ได้แก่
 - ฝายห้วยโป่งม.9 คลองห้วยขอนแก่น

4) สถาบันการศึกษา สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.บ้านดัว 1 แห่ง
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1 แห่ง

5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 2 แห่ง
- สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง
- สถานีตำรวจภูธรบ้านดัว 1 แห่ง
- ศูนย์ อปพร.อบต.บ้านดัว 1 แห่ง
- ที่ทำการสายตรวจตำบลบ้านดัว 1 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบ้านดัว 1 แห่ง
- ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบลบ้านดัว 1 แห่ง
- ศูนย์อัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน 1 แห่ง
- กลุ่มวิสาหกิจสตรีทอผ้ามุก 1 แห่ง
- กลุ่มทอผ้าฝ้าย 1 แห่ง
- กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน 1 แห่ง

- กลุ่มหัตถกรรมและเครื่องจักสาน 1 แห่ง

6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

เกาะกลางหนองขาม และแกรนด์แคนยอน

ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-6 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบ้านดู่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ปี 2564

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
หนอง	3
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	4
โรงเรียนระดับอุดมศึกษา	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	2
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด / สำนักสงฆ์	9
สถานีตำรวจ (ที่พักสายตรวจ)	2
วิสาหกิจชุมชน	1
กลุ่มแม่บ้าน	3
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
เกาะกลางหนองขาม	1
แกรนด์แคนยอน	1

ที่มา: แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-2565)

7) หมอเดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอเดินอาสาในตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวน 12 ราย คือ

1. นายบุญตา	เทียมเพ็ง	หมอเดินอาสาระดับตำบล
2. นางจุมรี	พาศิริ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. น.ส.จิตาภา	ภาพสิงห์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นางนิลวรรณ	ป้อมท้าว	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นายสาคร	พาทา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายน้อต	บัวภา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายยุพา	สิงห์เส	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นางบุญนัต	โสภา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายประจวบ	พาญ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นายทวีศักดิ์	โสตา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นายบุญหนา	สีทา	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นายธรรมรัตน์	อารีย์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

8) การถือครองที่ดิน

ตำบลบ้านดัวมีพื้นที่ทั้งหมด 52,945 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ สปก. จำนวน 7,756.37 ไร่ ที่ดิน โฉนด จำนวน 12,414.51 ไร่ ที่ดิน นสล. จำนวน 260.87 ไร่ และที่ดินประเภทอื่นๆ จำนวน 32,513.25 ไร่ รูปที่ 2-7 (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

การเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ปลูกผัก ปลูกผลไม้และเลี้ยงสัตว์

หน่วยธุรกิจในเขต อบต. ได้แก่ ปั๊มน้ำมันและก๊าซ 3 แห่ง โรงสี 6 แห่ง ร้านสะดวกซื้อ 2 แห่ง

9.1) การประกอบอาชีพ

ตำบลบ้านดัว ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำราชการ 50% ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว, ข้าวโพด 30% รับจ้างทั่วไป 20 %

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกข้าว ข้าวโพด รองลงมาได้แก่ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค สุกร

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลบ้านดัวมีอุตสาหกรรมครัวเรือน เช่น กลุ่มวิสาหกิจสตรีทอผ้าฝ้าย กลุ่มทอผ้าฝ้าย กลุ่มทอผ้าพื้นบ้าน และกลุ่มหัตถกรรมและเครื่องจักรสาน

9.2) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป รับราชการ รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัว มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือหนองขาม หนองอ้อ และหนองผือ และสระเก็บน้ำในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูก แต่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร มีพื้นที่บนพื้นที่ลาดชันและหมู่บ้านที่ติดกับเขตพื้นที่ป่าไม้

9.4) ด้านรายได้

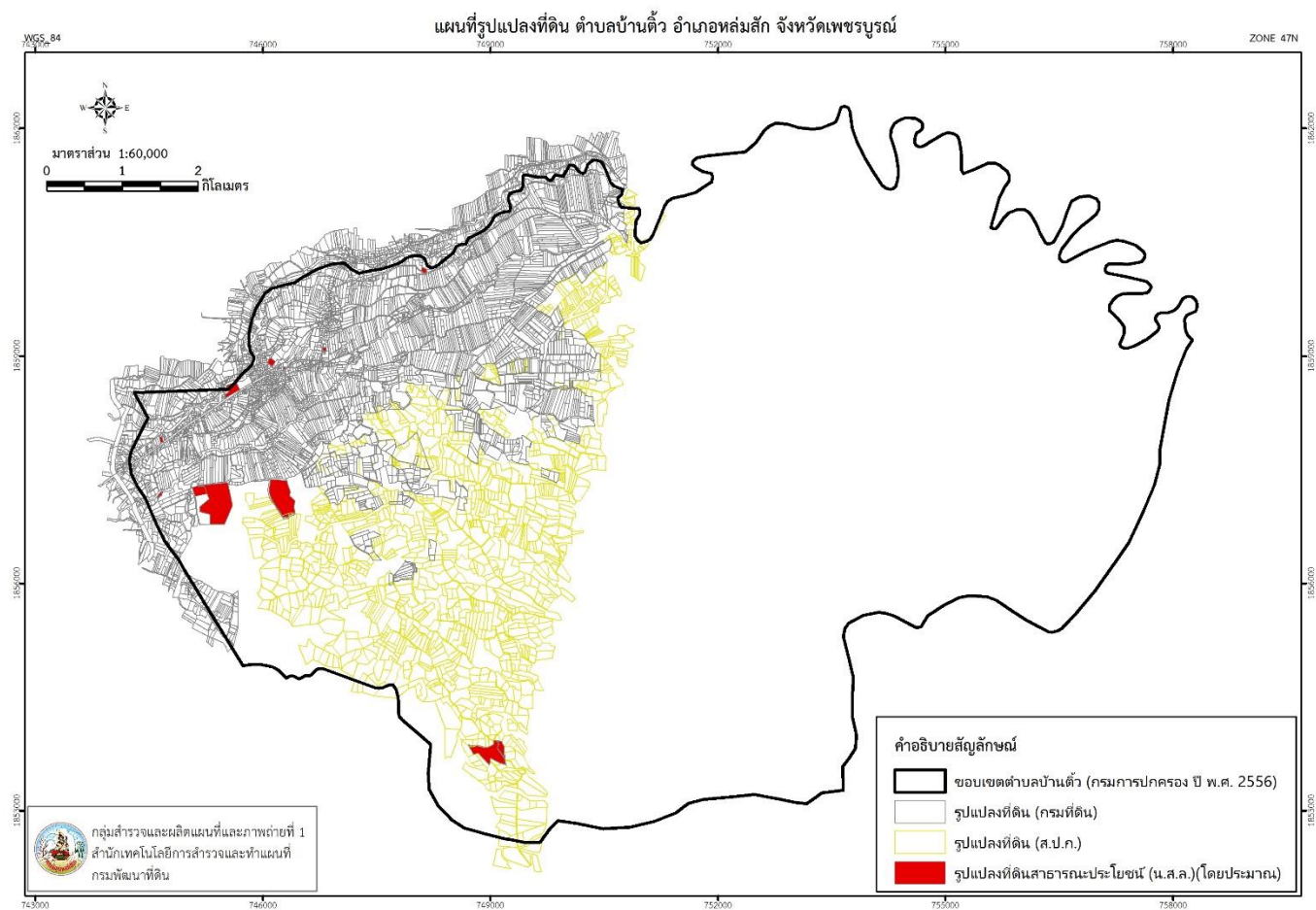
จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2562 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 241,515.64 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 66,364.30 บาท มาจากอาชีพหลัก 169,551.16 บาท อาชีพรอง 30,434.03 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2562)

ตารางที่ 2-7 รายได้เฉลี่ยครัวเรือน ตำบลบ้านด้า อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ปี 2562

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง		
ตำบลบ้านด้า						
หมู่ที่ 1 บ้านปากห้วย	214,049.50	38,597.03	27,362.38	17,786.14	297,795.05	69,623.38
หมู่ที่ 2 บ้านกกเตี๋ย	147,181.15	32,807.69	16,148.85	12,400.00	208,867.69	59,285.59
หมู่ที่ 3 บ้านดัว	244,225.08	25,197.22	25,720.24	12,852.78	307,995.32	87,899.00
หมู่ที่ 4 บ้านดัว	207,771.11	25,587.78	21,946.67	19,845.00	275,150.56	80,531.87
หมู่ที่ 5 บ้านห้วยนาเลา	143,510.33	29,859.62	22,828.83	19,190.61	215,389.39	56,017.02
หมู่ที่ 6 บ้านบุงผักขม	181,657.20	28,659.16	16,021.38	15,975.23	242,312.97	63,570.58
หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งนาทอน	137,571.43	32,141.27	19,907.94	16,222.22	205,842.86	62,799.52
หมู่ที่ 8 บ้านท่า	216,485.15	30,254.46	22,282.18	15,555.45	284,577.23	78,316.89
หมู่ที่ 9 บ้านห้วยโป่ง	196,939.19	33,415.54	17,612.84	36,729.05	284,696.62	70,342.40
หมู่ที่ 10 บ้านหนองผือ	63,677.85	30,429.53	21,114.09	27,063.76	142,285.23	48,402.97
หมู่ที่ 11 บ้านป่าแกเครือ	140,818.32	43,729.39	20,233.59	83,634.35	288,415.65	64,146.77
หมู่ที่ 12 บ้านไร่ณาเจริญ	124,438.31	23,405.84	7,741.56	6,498.79	162,084.51	50,630.86
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	169,551.16	30,434.03	19,730.31	21,800.14	241,515.64	66,364.86

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2562)

รูปที่ 2-8 แผนที่รูปแปลงที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสีก จังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ 3

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูผาแดง และป่าสงวนแห่งชาติป่าลุ่มน้ำป่าสักฝั่งซ้าย

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

รายชื่อ	ราชกิจจานุเบกษา	เนื้อที่ (ไร่)
อุทยานแห่งชาติ		
อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว	เล่ม 99 ตอนที่ 137 ลงวันที่ 26 กันยายน 2525	603,750
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า		
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูผาแดง	เล่ม 116 ตอนที่ 119 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2542	146,845
ป่าสงวนแห่งชาติ		
ป่าลุ่มน้ำป่าสักฝั่งซ้าย	เล่ม 98 ตอนที่ 158 วันที่ 27 กันยายน 2524	236,750

2) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

2.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 31,304 ไร่ ร้อยละ 59.13
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 13,378 ไร่ ร้อยละ 25.27

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-2

2.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2538)

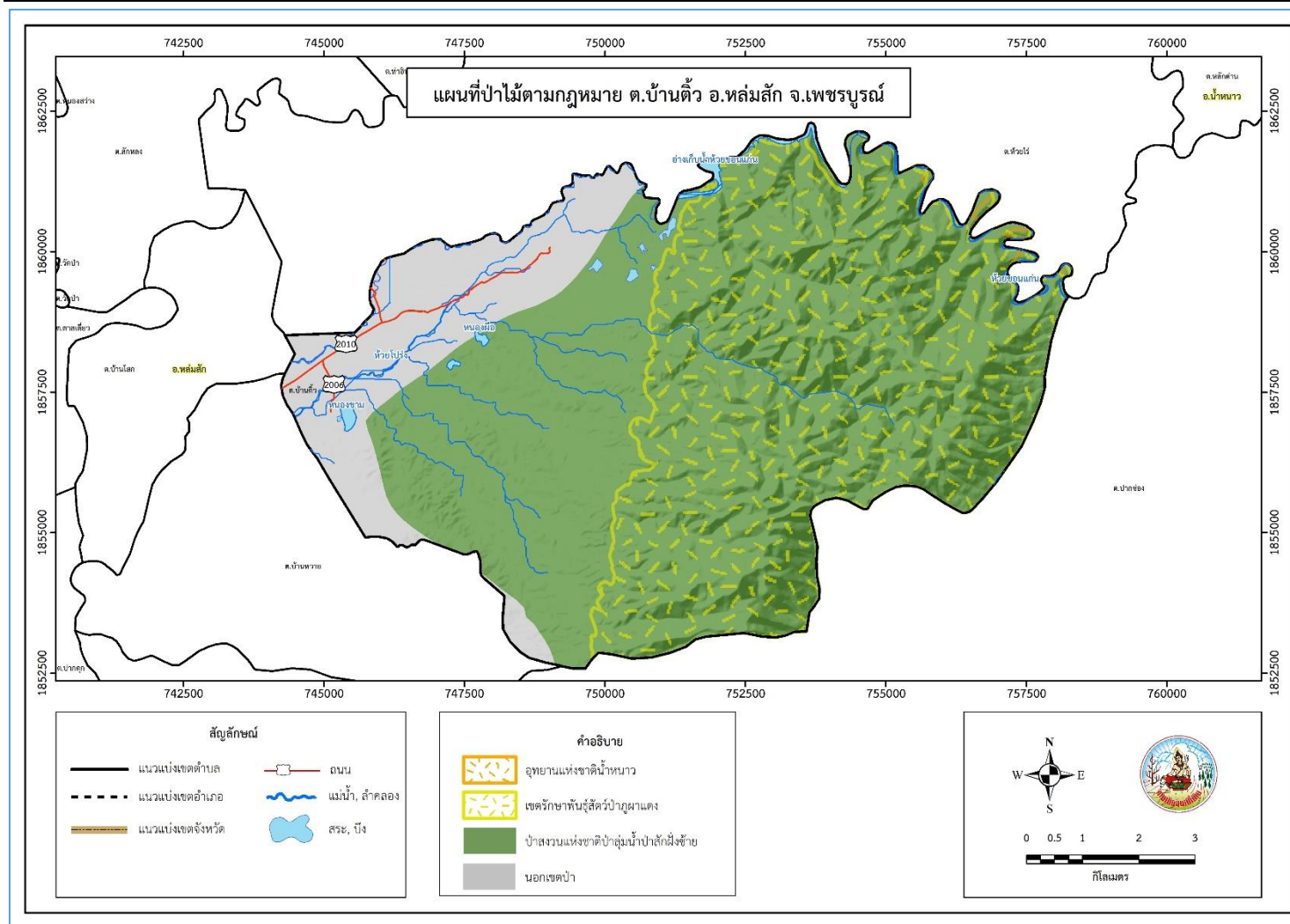
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 28,370 ไร่ ร้อยละ 53.58
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 329 ไร่ ร้อยละ 0.62
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 2,680 ไร่ ร้อยละ 5.06
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 9,679 ไร่ ร้อยละ 18.28
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 11,887 ไร่ ร้อยละ 22.45

ดังรายละเอียดในรูปที่ 3-3

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

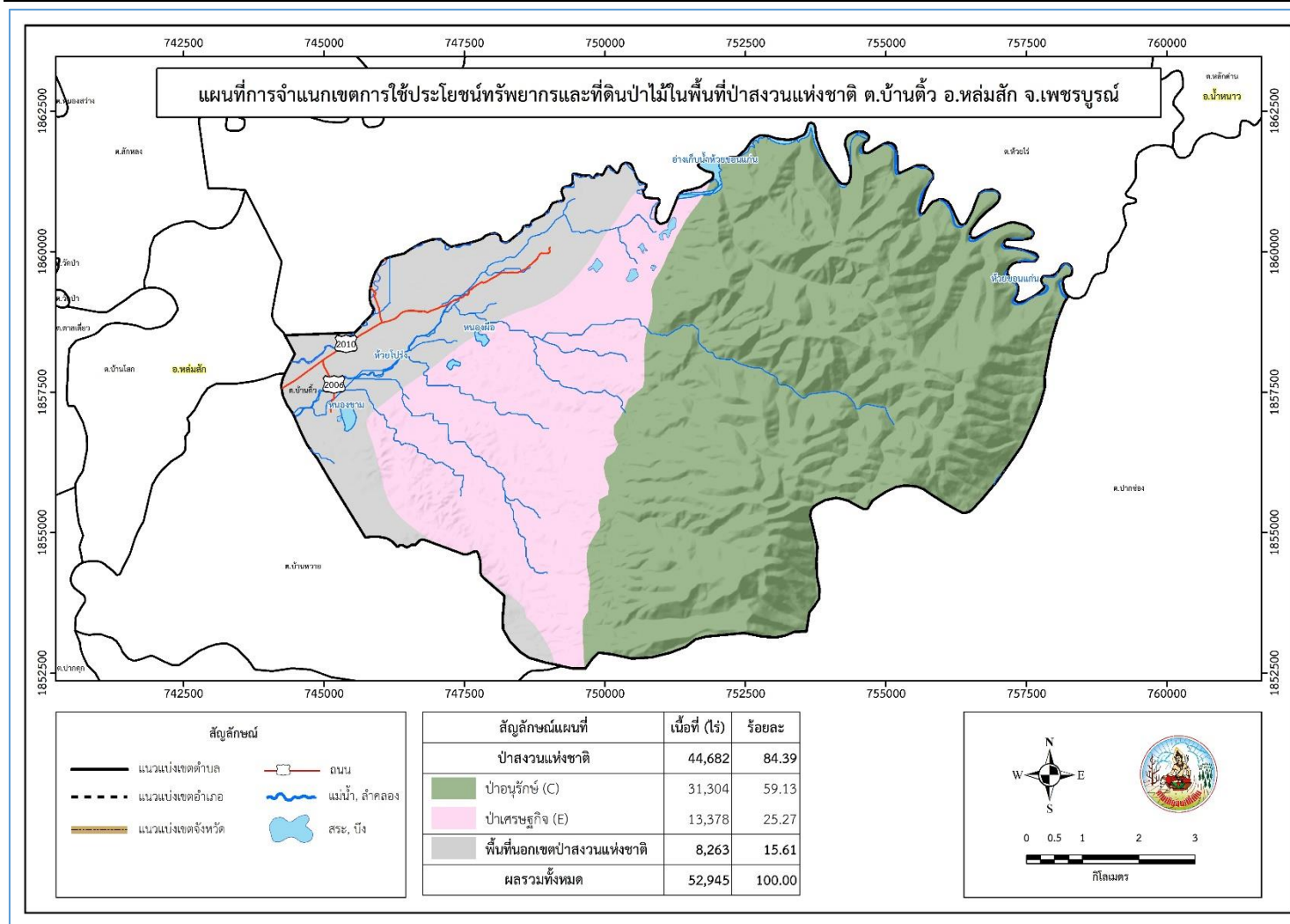
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

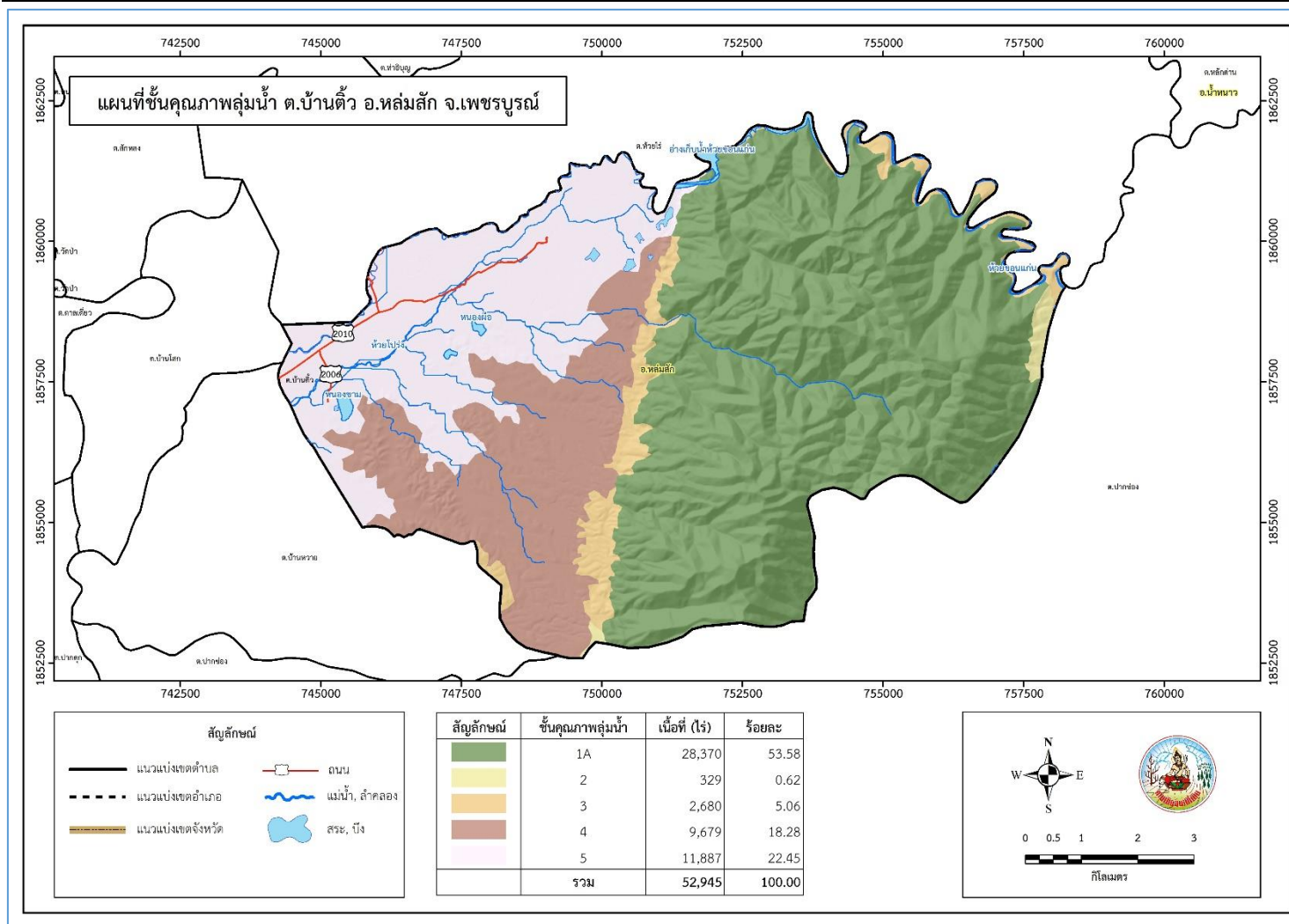
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดิว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลบ้านดิว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ หนองขาม หนองผือ ห้วยขอนแก่น ห้วยโปร่ง
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 72 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 13 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลบ้านดิว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

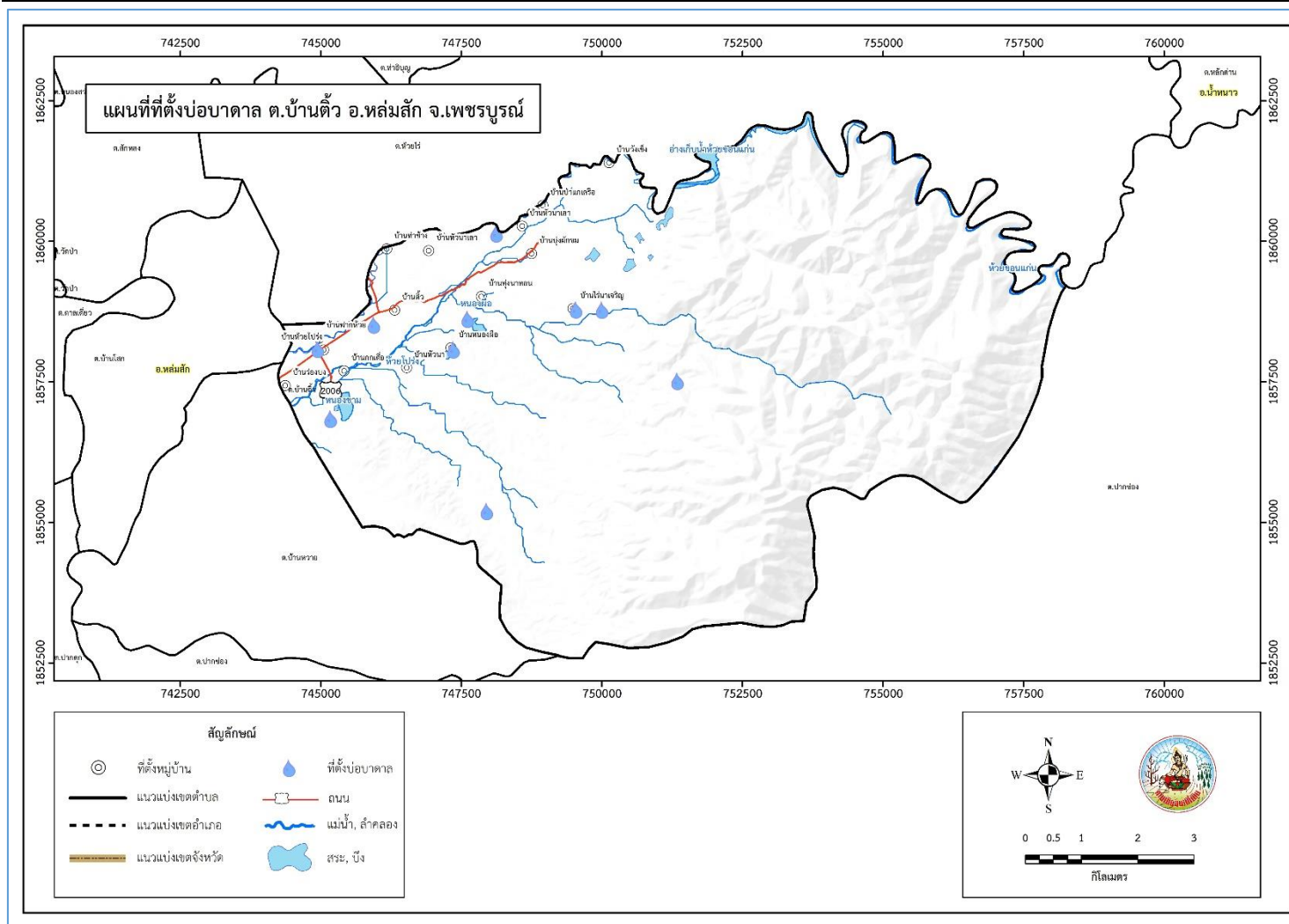
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	16.787212	101.358092	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	30	3.00
2	16.787212	101.358092	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	48.4	6.00
3	16.787212	101.358092	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	28	9.00
4	16.792676	101.320798	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	42.67	3.05
5	16.811238	101.328217	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	22.5	3.50
6	16.798893	101.341337	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	42	8.21
7	16.798826	101.345669	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	54	8.07
8	16.781770	101.300157	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	78	4.00
9	16.781805	101.300186	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	42	8.99
10	16.793030	101.298173	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	69.58	6.00
11	16.796836	101.307588	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	30.48	7.62
12	16.797581	101.323249	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	36.58	6.10
13	16.766691	101.326052	บ่ออุบโกล-บริโกล	ใช้ได้-น้ำจืด	36.58	12.19

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/tshow.php> กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2564)

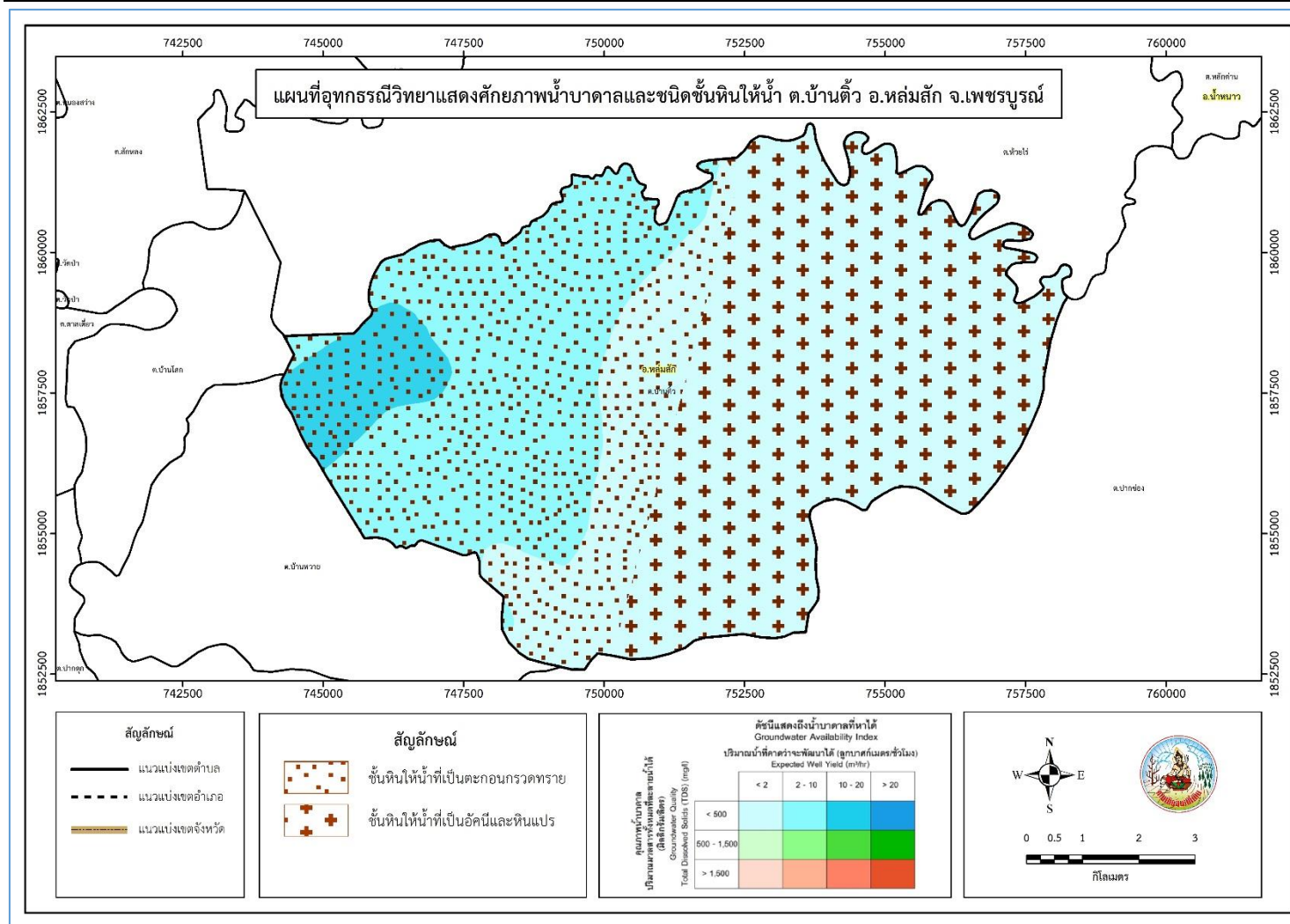
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-4 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

1) ชุดดินเฉลียงลับ (Cl) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 5,765 ไร่ หรือร้อยละ 10.89 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

1.1) หน่วยแผนที่ดิน Cl-clA : ชุดดินเฉลียงลับ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 78 ไร่ หรือร้อยละ 0.15 ของพื้นที่ตำบล

1.2) หน่วยแผนที่ดิน Cl-sic1A : ชุดดินเฉลียงลับ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,685 ไร่ หรือร้อยละ 10.74 ของพื้นที่ตำบล

2) ดินดงยางเอนที่เป็นดินเหนียว (Don-f) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Don-f-sic1B : ดินดงยางเอนที่เป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,256 ไร่ หรือร้อยละ 4.26 ของพื้นที่ตำบล

3) ดินดงยางเอนที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินเหนียว Don-gm,f) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Don-gm,f-sic1A/b : ดินดงยางเอนที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา มีเนื้อที่ 1,393 ไร่ หรือร้อยละ 2.63 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินหล่มสัก (La) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบมีการระบายน้ำเร็ว คือ

- หน่วยแผนที่ดิน La-sic1A : ชุดดินหล่มสัก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 503 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 3,281 ไร่ หรือร้อยละ 6.20 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 3 หน่วยแผนที่ดิน คือ

5.1) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclC : ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,509 ไร่ หรือร้อยละ 2.85 ของพื้นที่ตำบล

5.2) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclD : ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 974 ไร่ หรือร้อยละ 1.84 ของพื้นที่ตำบล

5.3) หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclE : ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 798 ไร่ หรือร้อยละ 1.51 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินน้ำเลน (Nal) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 820 ไร่ หรือร้อยละ 1.54 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

6.1) หน่วยแผนที่ดิน Nal-clA : ชุดดินน้ำเลน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 114 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ตำบล

6.2) หน่วยแผนที่ดิน Nal-clB : ชุดดินน้ำเลน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 706 ไร่ หรือร้อยละ 1.33 ของพื้นที่ตำบล

7) ชุดดินหนองฉาง (Ncu) สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเนินเขา มีการระบายน้ำดี มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 6,075 ไร่ หรือร้อยละ 11.48 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย 4 หน่วยแผนที่ดิน คือ

7.1) หน่วยแผนที่ดิน Ncu-gclB : ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 453 ไร่ หรือร้อยละ 0.86 ของพื้นที่ตำบล

7.2) หน่วยแผนที่ดิน Ncu-gclC : ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,118 ไร่ หรือร้อยละ 7.78 ของพื้นที่ตำบล

7.3) หน่วยแผนที่ดิน Ncu-gclD : ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 717 ไร่ หรือร้อยละ 1.35 ของพื้นที่ตำบล

7.4) หน่วยแผนที่ดิน Ncu-gclE : ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 787 ไร่ หรือร้อยละ 1.49 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินน้ำดุก (Nd) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Nd-silA : ชุดดินน้ำดุก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,837 ไร่ หรือร้อยละ 3.47 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีการระบายน้ำดี ประกอบด้วย 2 หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pe-silB : ชุดดินเพชรบูรณ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 185 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินวังสะพุง (Ws) สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำดี คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC : ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 356 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ตำบล

11) พื้นที่เบ็ดเตล็ด (Miscellaneous areas) มีเนื้อที่รวม 30,476 ไร่ หรือร้อยละ 57.56 ของพื้นที่ตำบล คือ

11.1) หน่วยแผนที่ดิน SC : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 30,401 ไร่ หรือร้อยละ 57.42 ของพื้นที่ตำบล

11.2) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นดินน้ำ มีเนื้อที่ 75 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Cl-clA	ชุดดินเฉลี่ยลุ่ม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	78	0.15
Cl-sic1A	ชุดดินเฉลี่ยลุ่ม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	5,685	10.74
Don-f-sic1B	ดินดงยางเอนที่เป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	2,256	4.26
Don-gm,f-sic1A/b	ดินดงยางเอนที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีคันทนา	1,393	2.63
La-sic1A	ชุดดินลุ่มลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	503	0.95
ML-gclC	ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	1,509	2.85
ML-gclD	ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	974	1.84
ML-gclE	ชุดดินมวกเหล็ก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	798	1.51
Nal-clA	ชุดดินน้ำเลน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	114	0.21
Nal-clB	ชุดดินน้ำเลน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	706	1.33
Ncu-gclB	ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	453	0.86
Ncu-gclC	ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	4,118	7.78
Ncu-gclD	ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์	717	1.35
Ncu-gclE	ชุดดินหนองฉาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์	787	1.49
Nd-silA	ชุดดินน้ำตึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	1,837	3.47
Pe-slB	ชุดดินเพชรบูรณ์ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์	185	0.35

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Ws-clC	ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์	356	0.67
SC	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน	30,401	57.42
W	พื้นที่น้ำ	75	0.14
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		52,945	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูกัก จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความ ลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์ (K ₂ O)	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Cl-clA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	78	0.15
Cl-siclA	0-2	ค่อนข้างเลว	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	5,685	10.74
Don-f-siclB	2-5	ปานกลาง	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	ปานกลาง	ปานกลาง	2,256	4.26
Don-gm,f-siclA/b	0-2	ปานกลาง	10-20	35-75	>150	ค่อนข้างต่ำ	สูง	สูง	ปานกลาง	1,393	2.63
La-siclA	0-2	เลว	>20	>75	>150	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	503	0.95
Ml-gclC	5-12	ดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	ปานกลาง	1,509	2.85
Ml-gclD	12-20	ดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	974	1.84
Ml-gclE	20-35	ดี	10-20	35-75	25-50	ปานกลาง	สูง	สูง	ปานกลาง	798	1.51
Nal-clA	0-2	ดี	>20	35-75	>150	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ปานกลาง	114	0.21
Nal-clB	2-5	ดี	>20	35-75	>150	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ปานกลาง	706	1.33
Ncu-gclB	2-5	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ต่ำ	453	0.86
Ncu-gclC	5-12	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูง	สูง	ต่ำ	4,118	7.78
Ncu-gclD	12-20	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ต่ำ	717	1.35
Ncu-gclE	20-35	ดี	<10	<35	0-50	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ต่ำ	787	1.49
Nd-silA	0-2	ดี	10-20	35-75	>150	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ปานกลาง	1,837	3.47
Pe-silB	2-5	ดี	<10	35-75	50-100	ปานกลาง	สูงมาก	สูง	ต่ำ	185	0.35

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูกัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

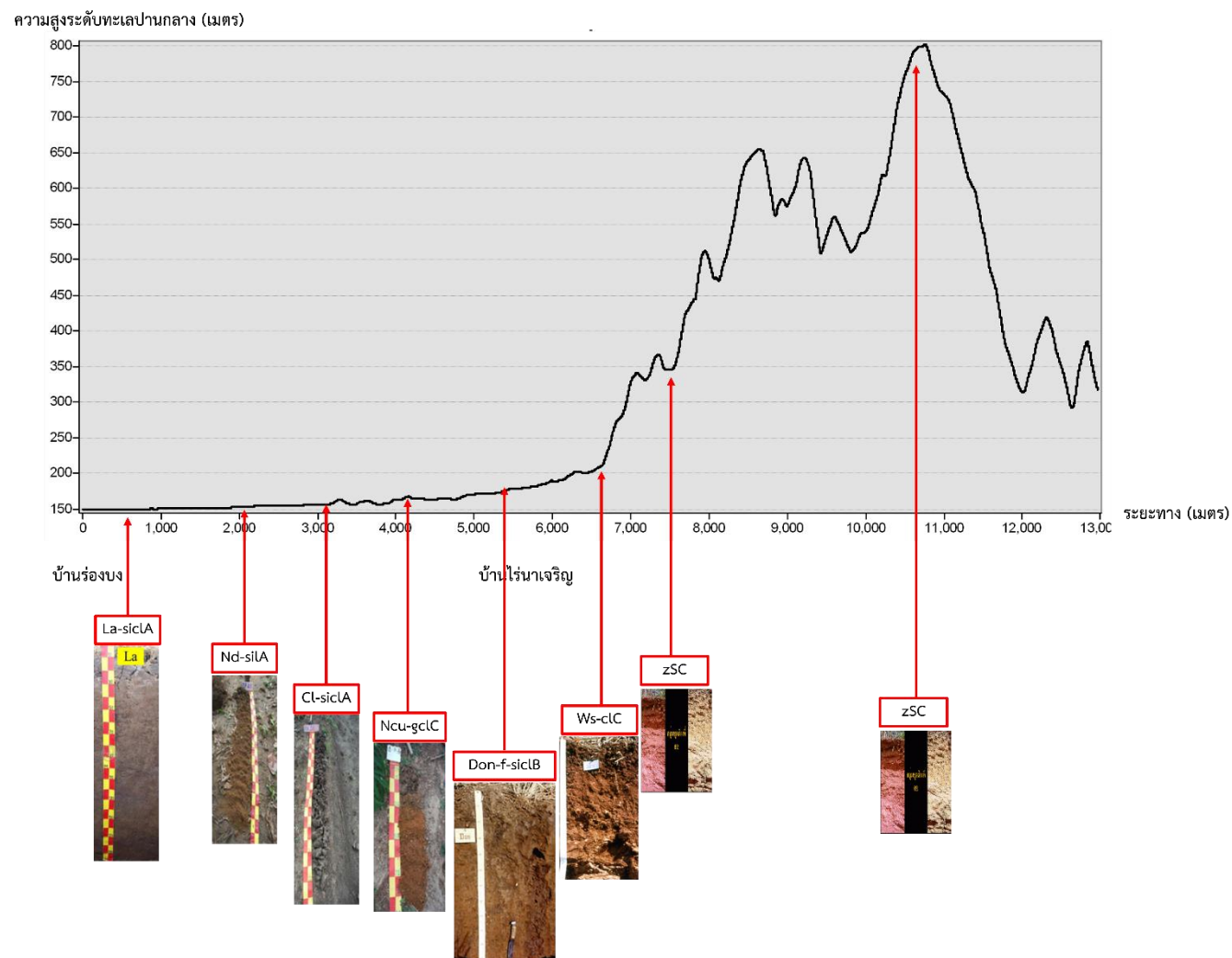
แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส	โพแทสเซียม	ความ	เนื้อที่	
							ที่เป็น ประโยชน์ (P ₂ O ₅)	ที่เป็น ประโยชน์ (K ₂ O)	อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ไร่	ร้อยละ
Ws-clC	5-12	ดี	10-20	35-75	50-100	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	ปานกลาง	ปานกลาง	356	0.67
SC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30,401	57.42
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75	0.14
									รวมเนื้อที่ทั้งหมด	52,945	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

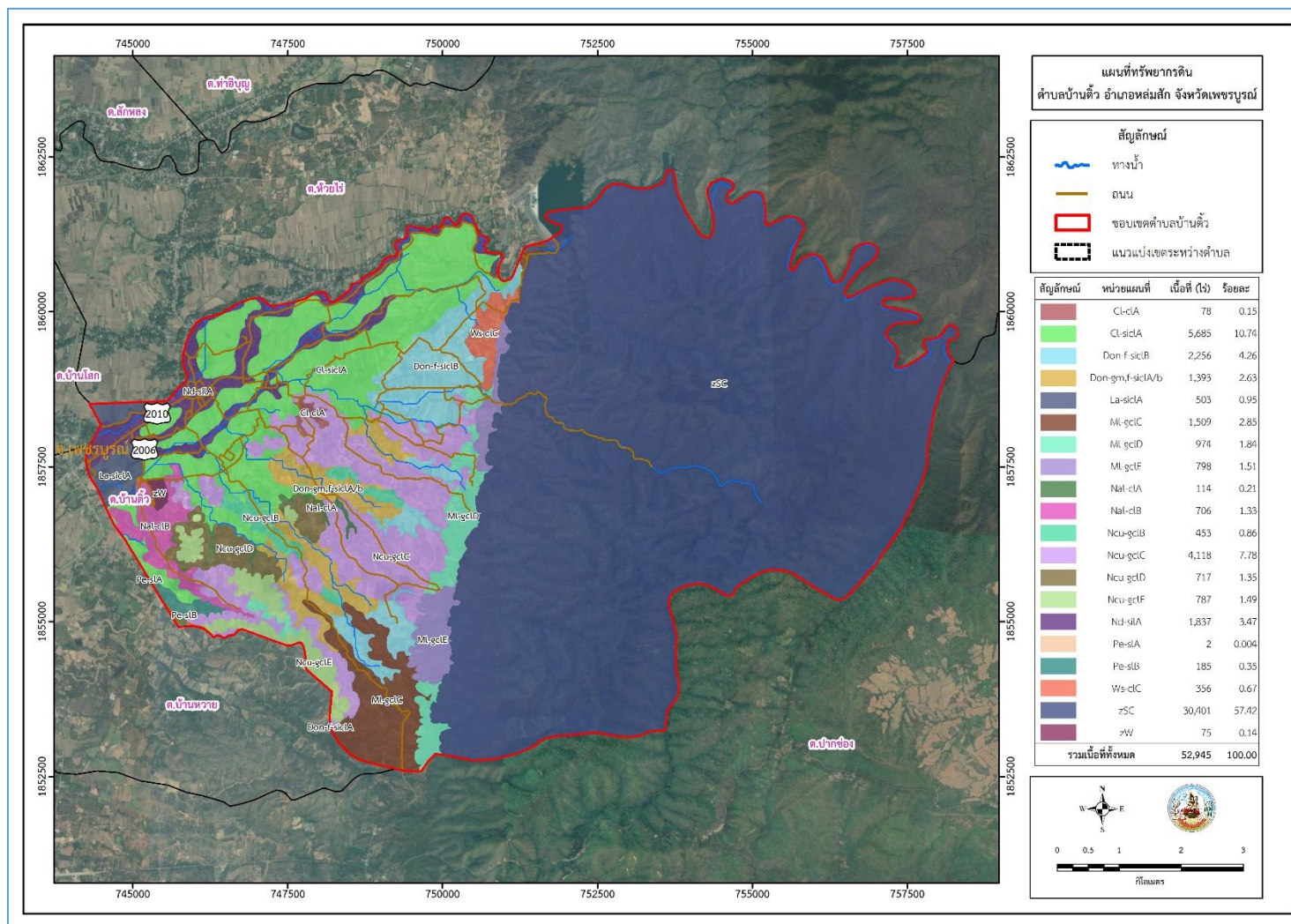

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

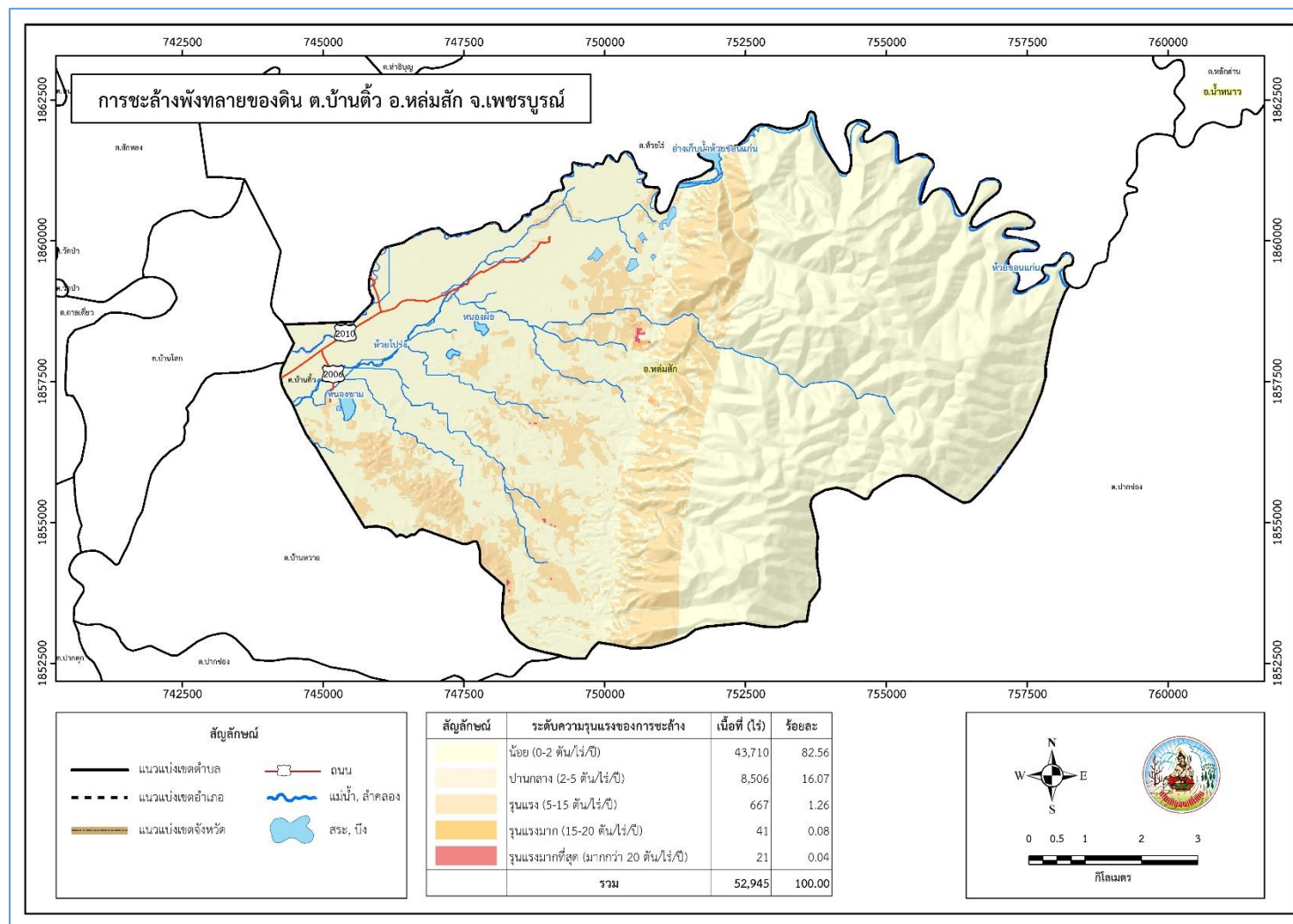
ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	-	43,710	82.56
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	-	8,506	16.07
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	-	667	1.26
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	-	41	0.08
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	-	21	0.04
รวม	-	52,945	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) ราคาผลผลิตต่ำ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร ตำบลบ้านดู่ มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) ต้องการราคาผลผลิตดีขึ้น

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย	เนื้อที่ 43,710 ไร่ (82.56%)
ปานกลาง	เนื้อที่ 8,506 ไร่ (16.07%)
รุนแรง	เนื้อที่ 667 ไร่ (1.26%)
รุนแรงมาก	เนื้อที่ 41 ไร่ (0.08%)
รุนแรงมากที่สุด	เนื้อที่ 21 ไร่ (0.04%)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบ้านดู่พบว่า

ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบ้านดู่ คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 95 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงเินเขตการใช้ที่ดิน ซึ่งจะมีทั้งที่นาข้าวและที่ปลูกพืชไร่ อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.1 โครงการขุดลอกลำห้วยขอนแก่น
 - 2.1.2 โครงการขุดลอกลำห้วยโปร่ง
 - 2.1.3 โครงการขุดลอกคลอง ม.1-12
 - 2.1.4 โครงการขุดลอกเหมืองและลำน้ำสาธารณะ
 - 2.1.5 โครงการขุดสระเก็บน้ำ ม.1-12
 - 2.1.6 โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กห้วยวังฮาง ม.6
 - 2.1.7 โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยตูม ม.10
 - 2.1.8 โครงการขุดลอกลำเหมืองสายนาโก ม.8
 - 2.1.9 โครงการก่อสร้างพนังกั้นตลิ่งคอนกรีตเสริมเหล็กบริเวณลำเหมืองกกแค ม.1
 - 2.1.10 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.2
 - 2.2. การพัฒนาระบบส่งน้ำ
 - 2.2.1 โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำม.1-12
 - 2.2.2 โครงการก่อสร้างลำเหมืองส่งน้ำ คสล. คลองเหล่าหมี ม.10
 - 2.2.3 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.10
 - 2.2.4 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.11
 - 2.2.5 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.5
 - 2.3 การก่อสร้างฝาย
 - 2.3.1 โครงการก่อสร้างฝายกั้นน้ำ และฝายน้ำล้น ม.1-12
 - 2.4 การขุดเจาะบ่อบาดาล
 - 2.4.1 โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล ม.1-12
 - 2.4.2 โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ม.12
- การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

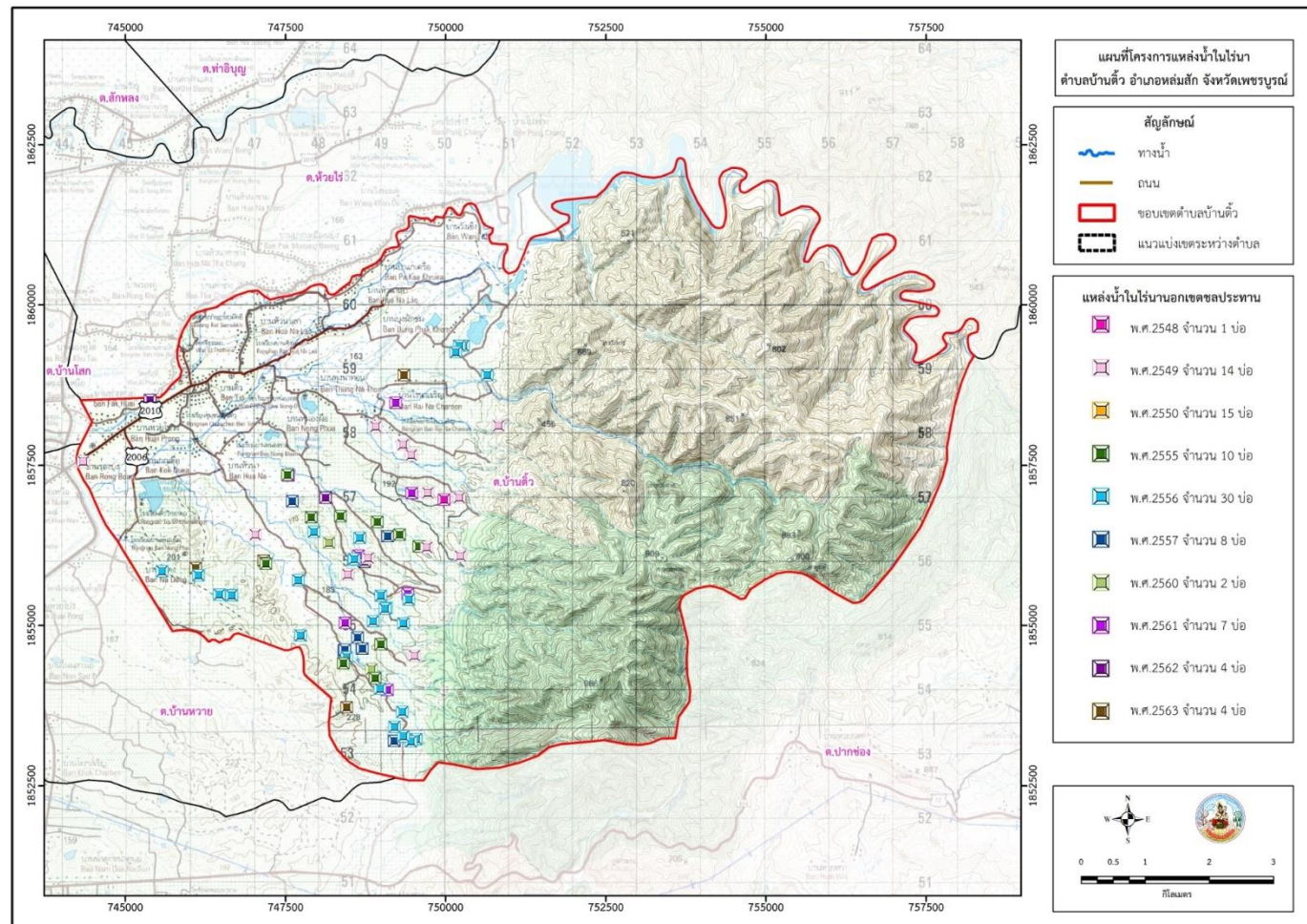

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2548	1
2549	14
2550	15
2555	10
2556	30
2557	8
2560	2
2561	7
2562	4
2563	4
รวม	95

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

3) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้น ควรจะเป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

4) การคมนาคมในพื้นที่ ม.7 ต้องการขยายเส้นทางเพิ่ม ทำการเสนอขอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ของตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) น้ำขาดแคลนการ
- 1.2) ไร่กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.3) ดินเสื่อมโทรม
- 1.4) ราคาผลผลิตตกต่ำ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.2) แก้ปัญหาการไร่กรรมสิทธิ์
- 2.3) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.4) ต้องการลดต้นทุนการเกษตร

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ระบบกระจายน้ำไม่ทั่วถึง
- 3.4) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน
- 3.5) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอนและไม่เพียงพอ
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย

4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) คลองชลประทาน/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ/ขุดลอกคลอง
- 5.2) บ่อน้ำในไร่นา
- 5.3) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสดและปูนโดโลไมท์
- 5.4) ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้น กักเก็บน้ำ
- 5.5) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชเป็นเกษตรผสมผสาน
- 5.6) ปฏิรูปที่ดิน (สปก.)

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดิน แหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- (2) จัดหาระบบสูบน้ำในไร่นาโดยใช้โซลาร์เซลล์
- (2) จัดหาตลาดรองรับสินค้าเกษตรและประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร
- (3) ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบ้านดัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบ้านตัว อำเภอหล่มสัก จังหวัดพะเยา มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

- 1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวเหนียว กข 11 ,กข 6,กข 2 ,กข 10
- 2) ข้าวนาปี-ข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม และเปิดรับน้ำจากเขื่อนปากห้วยซอนแก่นจากคลองส่งน้ำระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ และจะปลูกข้าวนาปรังในช่วงฤดูแล้ง โดยสูบน้ำจากสระหนองขาม (หมู่ 2)
- 3) พืชผัก ข้าวโพด โดยเปิดรับน้ำจากเขื่อนปากห้วยซอนแก่นจากคลองส่งน้ำ ปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ กระเทียม หอมแดง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

4.3.2 พื้นที่ดอน

- 1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน
- 2) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ สัก และยางพารา
- 3) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ กัลยาร แก้วมังกร และมะขาม

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยกองสำรวจดิน และวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 16 ชุดดิน และ 3 ดินคล้ายชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มี 20 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อย มันสำปะหลัง ยาสูบ เพื่อกโกโก้ ยางพารา ยูคาลิปตัส สัก มะขาม ไม้ มะพร้าว มะม่วง กล้วย ฝรั่ง แก้วมังกร ส้มโอ หน่อไม้ฝรั่ง และพริก

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับพืชเศรษฐกิจ (บัณฑิต ต้นศิริ และคำณ ไทรพัก , 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Cl-clA, Cl-sic1A, Don-f-sic1B, Don-gm,f-sic1A/b, La-sic1A, Ml-gclC, Nal-clA, Nal-clB, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Nd-silA, Pe-slB และWs-clC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Ml-gclD, Ml-gclE Ncu-gclD และ Ncu-gclE

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Nd-silA*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, และ *Ncu-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sic1A*, *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD*, *Nd-silA*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1B*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Nd-silA*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC* และ *Ncu-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *La-sic1A*, *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

ยาสูบ

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nal-clA*, *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Nal-clB*, *Pe-s1A*, *Pe-s1B* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC* และ *Ncu-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sic1A*, *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

เผือก

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-*

gclD, Ml-gclE, Nal-clA, Nal-clB, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Ncu-gclD, Ncu-gclE, Nd-silA, Pe-silA, Pe-silB และ Ws-clC

โกโก้

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA, Cl-sicA, Don-f-sicA, Don-f-sicB, Don-gm,f-sicA/b, Nal-clA, Nal-clB, Nd-silA, Pe-silB และ Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sicA, Ml-gclC, Ml-gclD, Ml-gclE, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Ncu-gclD และ Ncu-gclE*

ยางพารา

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *Cl-clA, Cl-sicA, Don-f-sicB, Don-gm,f-sicA/b, La-sicA, Ml-gclC, Ml-gclD, Ml-gclE, Nal-clA, Nal-clB, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Ncu-gclD, Ncu-gclE, Nd-silA, Pe-silA, Pe-silB และ Ws-clC*

ยูคาลิปตัส

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA, Cl-sicA, Don-f-sicA, Don-f-sicB, Don-gm,f-sicA/b, Nal-clA, Nal-clB, Nd-silA, Pe-silA, Pe-silB และ Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่

หน่วยแผนที่ La-sic1A, M1-gclC, M1-gclD, M1-gclE, Ncu-gclB,, Ncu-gclC, Ncu-gclD และ Ncu-gclE

ลัก

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Cl-clA, Cl-sic1A, Don-f-sic1A, Don-f-sic1B, Don-gm,f-sic1A/b, Nal-clA, Nal-clB, Nd-silA, Pe-s1A, Pe-s1B และ Ws-clC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน La-sic1A, M1-gclC, M1-gclD, M1-gclE, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Ncu-gclD และ Ncu-gclE

มะขาม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ ได้แก่ หน่วยแผนที่ Don-f-sic1A, Don-f-sic1B, Don-gm,f-sic1A/b, Nal-clA, Nal-clB และ Nd-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ Cl-clA, Cl-sic1A, Pe-s1A, Pe-s1B และ Ws-clC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน La-sic1A, M1-gclC, M1-gclD, M1-gclE, Ncu-gclB, Ncu-gclC, Ncu-gclD และ Ncu-gclE

ไผ่

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

(o)สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Nd-silA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclE*

มะพร้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Nd-silA*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *ML-gclC*, *Nal-clA*, *Nal-clB* และ *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ เป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sic1A*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm.f-sic1A/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB* และ *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ เป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *La-sic1A*, *Pe-s1A*, *Pe-s1B* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclC*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

ฝรั่ง

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Nal-clA*, *Nal-clB* และ *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, และ *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC* และ *Ncu-gclD*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sicA*, *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

แก้มังกร

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sicA*, *Don-f-sicB*, *Don-gm,f-sicA/b*, *Nal-clA*, *Nal-clB* และ *Nd-silA*

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sicA*, *Pe-sA*, *Pe-sB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *ML-gclC*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sicA*

ส้มโอ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชคือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน หน่วยแผนที่ดิน *Cl-clA*, *Cl-sicA*, *Don-f-sicB*, *Don-gm,f-sicA/b*, *La-sicA*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD*, *Ncu-gclE*, *Nd-silA*, *Pe-sA*, *Pe-sB* และ *Ws-clC*

หน่อไม้ฝรั่ง

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

(o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA*, *Cl-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *Nal-clA*, *Nal-clB*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD*, *Nd-silA*, , *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *ML-gclE* และ *Ncu-gclE*

พริก

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Don-f-sic1A*, *Don-f-sic1B*, *Don-gm,f-sic1A/b*, *Nd-silA*, *Nal-clB*, *Nd-silA*, *Pe-slA*, *Pe-slB* และ *Ws-clC*

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ *Cl-clA* และ *Cl-sic1A*

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) สภาพการหยั่งลึกของราก (r) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน *La-sic1A*, *ML-gclC*, *ML-gclD*, *ML-gclE*, *Ncu-gclB*, *Ncu-gclC*, *Ncu-gclD* และ *Ncu-gclE*

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วยแผนที่	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อย	มันสำปะหลัง	ยาสูบ	เผือก	โกโก้	ยางพารา	ยูคาลิปตัส	สัก
Cl-clA	S3m	S3o	S3m	N	S3o	N	S3om	N	S2om	S3m
Cl-siclA	S3m	S3o	S3m	N	S3o	N	S3om	N	S2om	S3m
Don-f-siclA	S3m	S2om	S3m	S2om	S2o	N	S3m	N	S2m	S3m
Don-f-siclB	S3m	S2om	S3m	S2om	S2eo	N	S3m	N	S2m	S3m
Don-gm,f-siclA/b	S3m	S2om	S3m	S2om	S3o	N	S3m	N	S2m	S3m
La-siclA	S3m	N	S3om	N	N	N	N	N	S3o	N
ML-gclC	S3eom	S3r	S3rm	S3r	S3r	N	N	N	S3r	N
ML-gclD	N	S3er	S3erm	S3er	S3er	N	N	N	S3r	N
ML-gclE	N	N	N	N	N	N	N	N	S3er	N
Nal-clA	S3om	S2m	S3m	S2m	S1	N	S3m	N	S2m	S3m
Nal-clB	S3om	S2m	S3m	S2m	S2e	N	S3m	N	S2m	S3m
Ncu-gclB	S3om	S3r	S3rm	S3r	S3r	N	N	N	S3r	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สภาวะการหยั่งลึกของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอห่มสั๊ก จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	อ้อย	มันสำปะหลัง	ยาสูบ	เผือก	โกโก้	ยางพารา	ยูคาลิปตัส	สั๊ก
Ncu-gclC	S3em	S3r	S3rm	S3r	S3r	N	N	N	S3r	N
Ncu-gclD	N	S3er	S3erm	S3er	S3er	N	N	N	S3r	N
Ncu-gclE	N	N	N	N	N	N	N	N	S3er	N
Ncu-gclE	N	N	N	N	N	N	N	N	S3er	N
Nd-silA	S3om	S2m	S3m	S2m	S1	N	S3m	N	S2m	S3m
Pe-sIA	S3om	S2rm	S3m	S2m	S2r	N	S3rm	N	S2rm	S3rm
Pe-sIB	S3om	S2rm	S3m	S2m	S2r	N	S3rm	N	S2rm	S3rm
Ws-clC	S3eom	S2erm	S3m	S2m	S2er	N	S3rm	N	S2erm	S3rm

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน

m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

r = สภาวะการยังชีพของราก

s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ตารางที่ 5-1 ๕ ความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	มะขาม	ไผ่	มะพร้าว	มะม่วง	กล้วย	ฝรั่ง	แก้วมังกร	ส้มโอ	หน่อไม้ฝรั่ง	พริก
Cl-clA	S3o	S2o	S3om	S3o	S2ms	S3o	S2o	N	S3m	S3o
Cl-siclA	S3o	S2o	S3om	S3o	S2ms	S3o	S2o	N	S3m	S3o
Don-f-siclA	S2om	S2m	S3m	S2ms	S2m	S2o	S1	N	S3m	S2oms
Don-f-siclB	S2om	S2m	S3m	S2ms	S2m	S2o	S1	N	S3m	S2oms
Don-gm,f-siclA/b	S2om	S2m	S3m	S2ms	S2m	S2o	S1	N	S3m	S2oms
La-siclA	N	S3o	N	N	S3o	N	N	N	S3om	N
Ml-gclC	N	S3r	N	S2m	N	S3r	S3r	N	S3m	N
Ml-gclD	N	S3r	N	N	N	S3er	S3r	N	S3e	N
Ml-gclE	N	N	N	N	N	N	S3er	N	N	N
Nal-clA	S2m	S2m	S3m	S2m	S2m	S1	S1	N	S3m	S2m
Nal-clB	S2m	S2m	S3m	S2m	S2m	S1	S1	N	S3m	S2m
Ncu-gclB	N	S3r	N	N	N	S3r	S3r	N	S3m	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

e= ความเสียหายจากการกัดกร่อน

r =สถานะการหยั่งลึกของราก

o= ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

m= ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

s= ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	มะขาม	ไผ่	มะพร้าว	มะม่วง	กล้วย	ฝรั่ง	แก้วมังกร	ส้มโอ	หน่อไม้ฝรั่ง	พริก
Ncu-gclC	N	S3r	N	N	N	S3r	S3r	N	S3m	N
Ncu-gclD	N	S3r	N	N	N	S3er	S3r	N	S3em	N
Ncu-gclE	N	S3er	N	N	N	N	S3er	N	N	N
Ncu-gclE	N	S3er	N	N	N	N	S3er	N	N	N
Nd-silA	S2m	S2m	S3m	S2ms	S2m	S1	S1	N	S3m	S2ms
Pe-sIA	S3r	S2rm	S3rm	S3r	S3r	S2r	S2r	N	S3m	S2rms
Pe-sIB	S3r	S2rm	S3rm	S3r	S3r	S2r	S2r	N	S3m	S2rms
Ws-clC	S3r	S2erm	S3rm	S3r	S3r	S2er	S2r	N	S3m	S2erms

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ

e= ความเสียหายจากการกัดกร่อน

r =สถานะการหยั่งลึกของราก

o= ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช

m= ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

s= ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดพิจิตร

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนายั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561- 2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและ ไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการ ผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการ เติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือ ครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และ ทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม
---	---	---

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผน แม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่าง ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการ บริหารจัดการที่ดินและ ทรัพยากรดินของ ประเทศ (พ.ศ. 2560- 2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคเหนือ ตอนล่าง พ.ศ. 2560- 2565	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้ง ต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการ ที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและ นวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์จัดระบบบริหาร จัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไข ปัญหามลพิษหมอกควัน อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่รักษาวินัยธรรมไทย แบบบูรณาการและหลากหลายมิติ
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรอัจฉริยะ อาหารปลอดภัย บนความต้องการของตลาดและส่งเสริมระบบตลาดอย่างยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาที่ 4 อนุรักษ์ ป่าฟู และจัดการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงานอย่างยั่งยืน
9	ยุทธศาสตร์จังหวัด เพชรบูรณ์ พ.ศ.2561- 2565	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์อย่างครบ วงจร ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

		ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันทางเศรษฐกิจ
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและ สหกรณ์จังหวัด เพชรบูรณ์ พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริม การตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการ เกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การ บริหารส่วนจังหวัด เพชรบูรณ์ (พ.ศ.2561- 2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนา เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัด เพชรบูรณ์	ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาด้านการเกษตรและการพาณิชย์ ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาด้านงานบริหารทั่วไปและการดำเนินงานอื่น

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562 แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2560-2565 ฉบับทบทวน 2 ธันวาคม 2562 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ปี 2564 แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561-2565) แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561-2565) ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561-2565) และยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัวเป็นแนวทาง

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง พื้นที่แหล่งน้ำ และพื้นที่เบ็ดเตล็ด รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	34,432	65.03
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	15,286	28.87
2.1 เขตนาข้าว	7,443	14.06
1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	4,754	8.98
2) เขตทำนาพื้นที่ดอน	2,689	5.08
2.2 เขตปลูกพืชไร่	3,630	6.86
1) เขตปลูกข้าวโพด	3,486	6.58
2) เขตปลูกอ้อย	143	0.27
2.3 เขตปลูกไม้ผล	2,676	5.06
1) เขตปลูกกล้วย	39	0.07
2) เขตปลูกมะขาม	2,586	4.88
3) เขตปลูกแก้วมังกร	51	0.10
2.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,449	2.74
1) เขตปลูกยางพารา	46	0.09
2) เขตปลูกสัก	1,404	2.65
2.5 เขตปศุสัตว์	88	0.17
3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,346	4.43
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	778	1.47
5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	103	0.20
รวม	52,945	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 34,432 ไร่ หรือร้อยละ 65.03 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และป่าตามมติรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ เช่น ป่าลุ่มน้ำป่าสักฝั่งซ้าย พื้นที่เขตนี้กำหนดไว้เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก ตลอดจนการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินถล่ม การพังทลายของดิน รวมถึงประโยชน์ด้านการศึกษาวิจัย และนันทนาการของประชาชน พื้นที่เขตนี้ ครอบคลุมบริเวณเขตป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกเขตการใช้ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้เขตป่าสงวนแห่งชาติ

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 15,286 ไร่ หรือร้อยละ 28.87 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1) เขตนาข้าว

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 4,754 ไร่ หรือร้อยละ 8.98 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉลี่ยลับ (CL) และชุดดินหล่มสัก (La) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง
- น้ำท่วมในช่วงที่ฝนตกชุก
- พื้นที่แห้งแล้งซ้ำซากตั้งไม่เกิน 3 ครั้งในรอบ 10 ปี
- สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน
- แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ ขุดลอกคลอง ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- พัฒนาระบบส่งน้ำ และการระบายน้ำออกจากพื้นที่นา ช่วงที่ฝนตกชุก
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วเหลือง ปอเทือง และปลูกพืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ และระบายน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัด โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว

1.2) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ 2,689 ไร่ หรือร้อยละ 5.08 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินดงยางเอนที่ (Don) ชุดดินน้ำเลน (Nal) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินหนองฉาง (Ncu) ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินมวกเหล็ก (Ml) ชุดดินเฉลียงลับ (Cl) และชุติงดงยางเอน (Don) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- หน้าดินค่อนข้างแน่นทึบ ทำให้ไถพรวนยาก และทำให้ข้าวแตกกอยาก

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

- สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน

- แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเขิน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ควรมีการปรับสภาพพื้นที่ในแปลงนา เพื่อควบคุมระดับการแช่ขังของน้ำ ในช่วงการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง

- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา

- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- ขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ ขุดลอกคลอง ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น

- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่องการสร้างฝายน้ำล้น ขุดลอกแหล่งน้ำและ

คลองส่งน้ำ

2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด

โรคแมลงของข้าว

3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อ

การเกษตร

2) เขตปลูกพืชไร่

2.1) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ 3,486 ไร่ หรือร้อยละ 6.58ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินหนองฉาง (Ncu) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินเฉลียงลับ (Cl) ชุดดินน้ำเลน (Nal) ชุดดินน้ำดุก (Nd) และ ชุดดินหล่มสักชุด (La) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- สภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง เสี่ยงการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้

ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ขุดคลองส่งน้ำ เพิ่มท่อดูด เพื่อกักเก็บน้ำไว้ในฤดูเพาะปลูกพืช และยังสามารถระบายน้ำในพื้นที่ที่มีน้ำแช่ขังเป็นเวลานาน

- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ

2.2) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ 143 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของเนื้อที่ตำบล ขุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ขุดดินดงยางเอน (Don) ขุดดินหนองฉาง (Ncu) ขุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ขุดดินหล่มสัก (La) และขุดดินมวกเหล็ก (ML) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- ปรับระบบการปลูกพืชที่เหมาะสม จะช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ลดจำนวนโรคและแมลงศัตรูพืชให้น้อยลง และลดการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน การสร้างแหล่งน้ำ ขุดลอก

คลอง ระบบส่งน้ำ และระบบกระจายน้ำให้ทั่วถึง

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบอรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูกข้าวโพดให้ได้ผลผลิตสูง

2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น

3) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนเรื่องเจาะบ่อบาดาล

4) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเร่งจัดทำโครงการเพื่อการจัดหาแหล่งน้ำ

3) เขตไม้ผล

3.1) เขตปลูกกล้วย มีเนื้อที่ 39 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉื่อยลับ (Cl-sicLA) ชุดดินดงยางเอน (Don) และชุติดินน้ำดุก(Nd-silA) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- น้ำท่วมขังในฤดูฝน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนการจัดรูปแบบแปลงนา และบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำ

การเกษตรผสมผสาน

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) กรมชลประทาน สนับสนุนชุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก

2) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

3.2) เขตปลูกมะขาม มีเนื้อที่ 2,586 ไร่ หรือร้อยละ 4.88 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินหนองฉาง (Ncu) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินน้ำเลน (Nal) ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) ชุดดินเฉลียงลับ (CL) ชุดดินวังสะพุง (Ws) ชุดดินน้ำดุก (Nd) และชุดดินหล่มสัก (La) ตามลำดับ

3.3) เขตปลูกแก้วมังกร มีเนื้อที่ 51 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเฉลียงลับ (CL) ชุดดินดงยางเอน (Don) และชุดดินหนองฉาง (Ncu-gclD) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ในสภาวะฝนทิ้งช่วง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
 - พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
 - พัฒนาระบบการระบายน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฤดูฝน
 - สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล
- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

1) *กรมส่งเสริมการเกษตร* ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ

2) *กรมชลประทาน* สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

3) *กรมทรัพยากรน้ำบาดาล* สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

4) เขตปลูกไม้ยืนต้น

4.1) **เขตปลูกยางพารา** มีเนื้อที่ 46 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินหนองฉาง (Ncu) และชุดดินมวกเหล็ก (ML) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน
- ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนที่เพียงพอต่อการทำการเกษตร
- แหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติ มีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรในฤดูแล้งและเนื่องจากปัญหาฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำ บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขุดคลองส่งน้ำ ท่อระบายน้ำ และระบบส่งกระจายน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

4.2) เขตปลูกสัก มีเนื้อที่ 1,404 ไร่ หรือร้อยละ 2.65 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินหนองฉาง (Ncu) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินมวกเหล็ก (MI) ชุดดินน้ำเลน (Nal) ชุดดินเฉลียงลับ (CL) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินเพชรบูรณ์ (Pe) และชุติดินวังสะพุง (Ws) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

5) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 88 ไร่หรือร้อยละ 0.17 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินหนองฉาง (Ncu) ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินเฉลียงลับ (CL) และชุติดินหล่มสัก (La-sicIA) ตามลำดับ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 2,346 ไร่ หรือร้อยละ 4.43 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ และสถานบันต่างๆ โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากการกิจกรรมของชุมชน (ที่ทิ้งขยะ) และระบบโครงข่ายคมนาคม

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุน ได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ 778 ไร่ หรือร้อยละ 1.47 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ ที่พบในพื้นที่ ได้แก่ หนองขาม อ่างเก็บน้ำห้วยซอน ห้วยตอง รวมทั้งยังแหล่งน้ำชลประทาน ได้แก่ โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยซอน โครงการฝายฝั้งซ้ายแม่น้ำป่าสัก แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

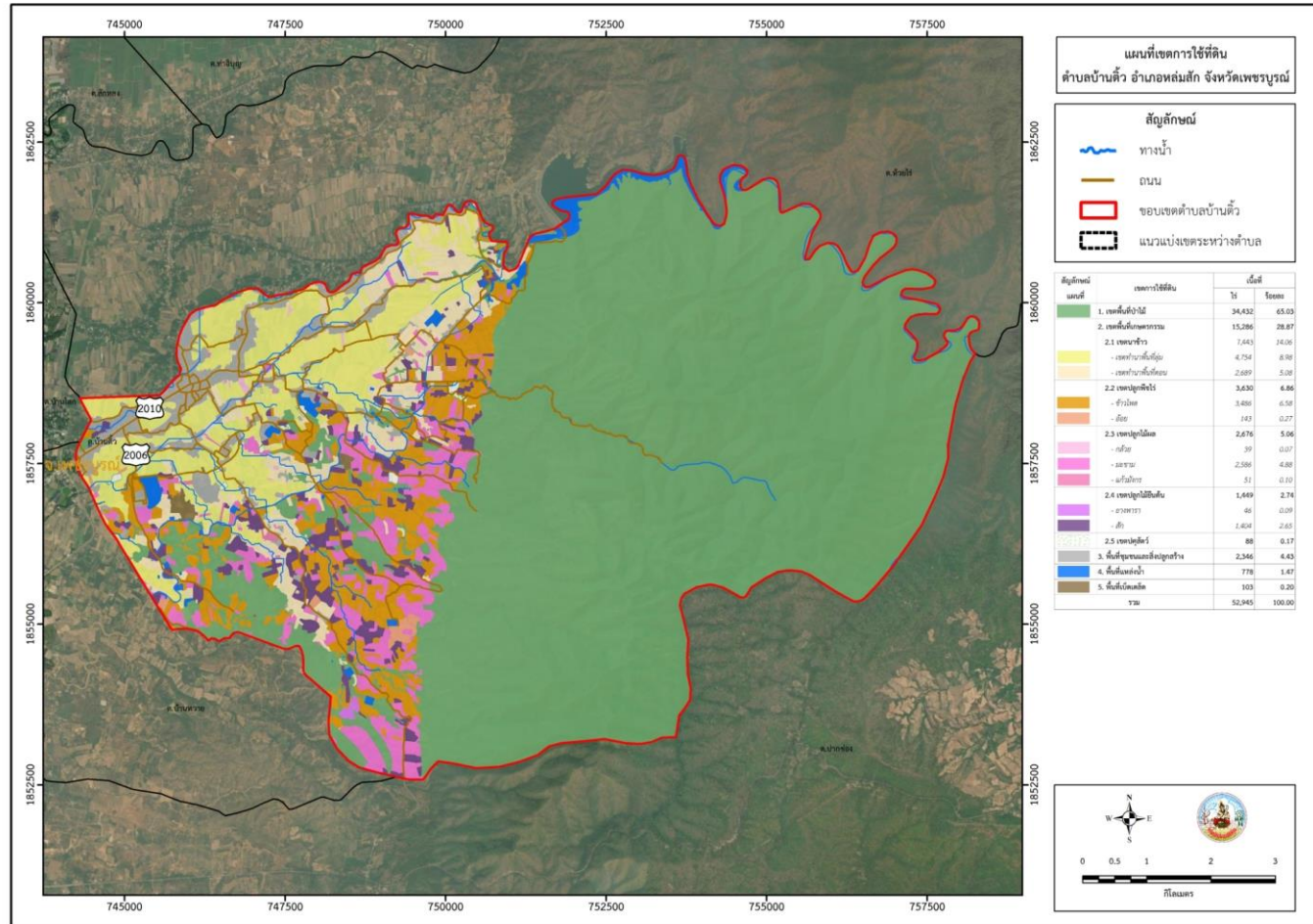
รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

6.4.5 เขตพื้นที่อื่นๆ

1) **เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด** มีเนื้อที่ 103 ไร่ หรือร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบล
เขตนี้เป็นพื้นที่ชนิดอื่นนอกจากที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วย ไม้ละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติสลับไม้พุ่ม บ่อดิน ลักษณะเป็นที่ว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านตัว อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

เดือน ชนิดพืช	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม												
1. ข้าว	ข้าว ปลูกตลอดปี											
2. ข้าว-พืชหลังนา	ข้าว						พืชหลังนา					
3. พืชไร่	ข้าวโพด อ้อย											
4. ไม้ผล	กล้วย แก้วมังกร มะขาม											
5. ไม้ยืนต้น	สัก ยางพารา											
6. เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. ข้าว-พืชหลังนา	ข้าว						พืชหลังนา					
2. พืชไร่	ข้าวโพด อ้อย											
3. ไม้ผล	กล้วย แก้วมังกร มะขาม											
4. ไม้ยืนต้น	สัก ยางพารา											
5. เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน											

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนตำบลบ้านดู่ คือ 1) ต้องการแก้มลิงที่กักเก็บน้ำ 2) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ 3) บ่อบาดาลพร้อมระบบกระจายน้ำและแผงโซลาร์เซลล์ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัวไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตัว เพื่อมีความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลบ้านตัว อำเภอห่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 5 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 3) ปั่นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5) ระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

- 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 1.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 1.1.6) การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
 - 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 1.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.1.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - 2.1.7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
 - 2.2.3) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
 - 3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
 - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.2 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาพันธุ์ข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.5) สนับสนุนเรื่องฝายน้ำล้นการขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ (กรมชลประทาน)

1.6) สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว(องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่)

2) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช(สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์)

2.2) สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต (กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมวิชาการเกษตร)

2.3) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.4). จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

2.5) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา/กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

2.6) ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

3) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์)

7.4.3. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ขอสนับสนุนเรื่อง ระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่)

7.4.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทาน)

7.4.5.พื้นที่เบ็ดเตล็ด ควรใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การขุดเจาะบ่อบาดาล รวม 18 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกลำห้วยขอนแก่น
- 2) โครงการขุดลอกลำห้วยโปร่ง
- 3) โครงการขุดลอกคลอง ม.1-12
- 4) โครงการขุดลอกเหมืองและลำน้ำสาธารณะ
- 5) โครงการขุดสระเก็บน้ำ ม.1-12
- 6) โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กห้วยวังฮาง ม.6
- 7) โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยตูม ม.10
- 8) โครงการขุดลอกลำเหมืองสายนาโก ม.8
- 9) โครงการก่อสร้างพังกันตลิ่งคอนกรีตเสริมเหล็กบริเวณลำเหมืองกกแค ม.1
- 10) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.2

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ ม.1-12
- 2) โครงการก่อสร้างลำเหมืองส่งน้ำ คสล. คลองเหล่าหมี ม.10
- 3) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.10
- 4) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.11
- 5) โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำคอนกรีตเสริมเหล็ก ม.5

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) โครงการก่อสร้างฝายกั้นน้ำ และฝายน้ำล้น ม.1-12

7.5.4 การขุดเจาะบ่อบาดาล

- 1) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล ม.1-12
- 2) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ ม.12

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ของเทศบาลตำบลบ้านดู่ กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบ้านดัวในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้นำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ตำบลบ้านดัวด้านตะวันออกเป็นพื้นที่สูงชันบางส่วนอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินคุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร จากการวิเคราะห์ความลาดชันของตำบลบ้านดัว ซึ่งมีเนื้อที่รวม 52,945 ไร่ นั้น พบว่า ระดับความลาดชันมากกว่า 50% มีจำนวนมากถึง 17,523 ไร่ หรือร้อยละ 33.10 มีที่ราบเรียบที่ระดับความลาดชัน 0-2% มีจำนวน 8,364 ไร่ หรือร้อยละ 15.80 เท่านั้นจากการที่สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชันดังกล่าวนี้นำมาซึ่งผลกระทบที่ตามมา คือ เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่พบว่ามีปริมาณรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงมากที่สุดรวม 9,235 ไร่ หน้าที่ดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บน้ำจนดินชั้นบนไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็น การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านในตำบลบ้านดัว ทั้งเพื่ออุปโภค-บริโภคและการเกษตร นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 12% นั้นมีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ส่วนปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น นอกจากมีผลจากการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจนดินชั้นดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 12 หมู่บ้านในบ้านดัวที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ ของเกษตรกร

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาระบบขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำเหมือง ลำน้ำอิง เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำหรือน้ำท่วมทั้งตำบลบ้านดัวได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่สูงชันในพื้นที่ตอนบน กับปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ตอนล่าง โดยจัดทำโครงการ **“การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ”** ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา 5 ประการไว้ด้วยกัน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ตอนกลางเป็นพื้นที่ในหมู่ที่ 2,6,9,10 และ 12 จะต้องมีการปลูกป่าเสริม ก่อสร้างโครงการแก้มลิง สร้างฝายชะลอน้ำ ระบบการกระจายน้ำ ขุดลอกสระเก็บน้ำ ขุดบ่อบาดาล รวมทั้งจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำด้วย ส่วนในพื้นที่ตอนปลาย คือ หมู่ที่ 1,3,4,5,7,8 และ 11 จะต้องจัดทำสร้างแก้มลิง สร้างฝายชะลอน้ำ จัดทำระบบส่งน้ำ การพัฒนาที่ดินและน้ำรวมทั้งสองพื้นที่ไปด้วยกันเป็นระบบ

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2565) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบล ในส่วนพื้นที่ตอนกลาง (หมู่ที่ 2,6,9,10 และ 12) และพื้นที่ตอนปลาย (หมู่ที่ 1,3,4,5,7,8 และ 11) ให้สำรวจออกแบบระบบน้ำทั้งระบบ ตามข้อเสนอ 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งที่มีอยู่แต่เดิม (2) ก่อสร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม (3) การสร้างระบบส่งน้ำ (4) การก่อสร้างระบบระบายน้ำ และ (5) บ่อบาดาล

ทั้งนี้ได้มีการสำรวจออกแบบการพัฒนาระบบน้ำในพื้นที่ตำบลบ้านดู่ไว้บ้างแล้ว เช่น ในเขตปฏิรูปที่ดิน หรือการขุดลอกต่งนั้นการดำเนินการสำรวจและออกแบบอาจจะประสานขอข้อมูลจากสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

1) งานเร่งด่วน

งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาหน้าอุบโภคและบริโภค โดยวิธีการจัดทำฝายชะลอน้ำบนพื้นที่ส่วนที่ 1 การก่อสร้างแก้มลิง การขุดลอกคลอง จัดทำระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ

2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 7,443 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 35,000 1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 297,500 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 22,500 1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 25,000 1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 329,000 1.6 การรณรงค์เฝ้าติดตาม 40,000 1.7 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ 170,000 1.8 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 3,000 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 62,400 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 240,000	

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 3,630 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 2,676 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	35,000
1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,449 ไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	297,500
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	22,500
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	25,000
	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	329,000
	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	170,000
	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	3,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	208,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	240,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 7,443 ไร่	1) กรมชลประทาน สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ 2) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัดโรคแมลงของข้าว 3) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร รวมทั้งการทำถนนเข้าสู่แปลงนาข้าว
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 3,630 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 2,676 ไร่ 1.4 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 1,449 ไร่	1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต 2) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ และคลองส่งน้ำ 3) กรมชลประทาน สนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ และฝายน้ำล้น 4) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนเรื่องเจาะบ่อน้ำ 5) องค์การบริหารส่วนตำบล ควรเร่งจัดทำโครงการเพื่อการจัดหาแหล่งน้ำ 6) กรมชลประทาน สนับสนุนขุดคลองระบายน้ำ เพื่อระบบน้ำออกจากพื้นที่ในช่วงฝนตกชุก 7) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำเกษตรผสมผสาน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดิว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

	8) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ 9) กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกสัก และการตัดโค่นสักตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 88 ไร่	1. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 778 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานเพชรบูรณ์)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	297,500	297,500	297,500	297,500	297,500	1,487,500	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	1,500	1,500	1,500	1,500	1,000	7,000	22,500	22,500	22,500	22,500	15,000	105,000	พด.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	2	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	100	100	100	100	100	500	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พด.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์เฝ้าระวังดินเค็ม	แปลง	2	2	2	2	2	10	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขต ชลประทาน	บ่อ	5	5	5	5	5	25	104,000	104,000	104,000	104,000	104,000	520,000	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลายของ ดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม, พื้นที่ แหล่งน้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	240,000	240,000	240,000	240,000	240,000	1,200,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.

_____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

กรมการพัฒนาชุมชน. 2562. **รายได้ต่อครัวเรือน ตำบลบ้านดัว ปี 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **หมอดินอาสาตำบลบ้านดัว ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. **แผนพัฒนาตำบลบ้านดัว ปี 2562-2565**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2560. **ภูมิอากาศจังหวัดเพชรบูรณ์**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. .

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2564. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์**. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัว. 2561. **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.2561-2565)**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อรัญวาสน์ และคำรณ ไทรฟัก. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาคเหนือ.

2561. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พ.ศ.2561-2565. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

ภาคผนวก

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพกิจกรรมการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ภายใต้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
ณ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์
วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดู่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพกิจกรรมนำเสนอ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลบ้านดัว ผ่านระบบ Zoom Meeting
ณ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดัว
อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
วันที่ 11 สิงหาคม 2564

แผนการใช้ที่ดินตำบลบ้านดัว อำเภอลำลูก จังหวัดเพชรบูรณ์

เลขที่ 45 หมู่ 11 ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000
โทร. 056-720632 แฟกซ์. 056-720635 E-Mail : pbn01@ladd.go.th